

Ritva Jalosalmi & Pekka Tiitinen (toim.)

Nyt reflektoidaan!

Toimintakykyinen fysioterapiakoulutus Kemissä

Nyt reflektoidaan!

Tärkein tehtävämme on tukea ja ohjata
fysioterapeuttiopiskelijoiden oppimista.
-fysioterapiaopettajat-

RITVA JALOSALMI & PEKKA TIITINEN (TOIM.)

Nyt reflektoidaan!

Toimintakykyinen fysioterapiakoulutus Kemissä

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu

Kemi 2011

© Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu ja tekijät

ISBN 978-952-5897-23-4 (nid.)

ISSN-L 1799-2850

ISBN 978-952-5897-24-1 (pdf)

ISSN 1799-8336 (verkkojulkaisu)

ISSN 1799-2850

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja
sarja D. Muut julkaisut. 1/2011

Toimittajat: Ritva Jalosalmi & Pekka Tiitinen
Graafinen suunnittelu ja toteutus: VIM,
Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia

Kalevaprint, Oulu 2011

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu

PL 505

94101 Kemi

Puh. 010 353 50

www.tokem.fi/julkaisut

Lapin korkeakoulukonserni

Lapin korkeakoulukonserni LUC on yliopiston ja kahden ammattikorkeakoulun strateginen yhteensuhteinen liittyminen. Konserniin kuuluvat Lapin yliopisto, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu ja Rovaniemen ammattikorkeakoulu.

www.luc.fi

Sisällys

LEENA LEVÄSVIRTA

Kemi-Tornion fysioterapiakoulutuksen kunniakas taival 7

ANJA TUOVILA

Fysioterapiakoulutus päihinänkuoressa 11

ARJA VEIJOLA

Kohti toimintakyivistä fysioterapian koulutusta. 17

PEKKA TIITINEN

Avoimet oppimiympäristöt 29

RITVA JALOSALMI

Training Camp ja Kuntoutumispysäkki avoimena oppimisympäristönä 37

PEKKA TIITINEN

Kansainvälisyys opiskelijoiden ammatillisen kasvun tukena 47

PEKKA TIITINEN

Kannustava ja innovatiivinen tiimi 51

Kirjoittajat 57

Henkilökunta 58

Kemi-Tornion fysioterapiakoulutuksen kunniakas taival

Fysioterapeuttikoulutuksen alkupisteenä on Kemissä vuonna 1987 alkanut muuntokoulutus kuntahoitajasta lääkintävoimistelijaksi. Koulutus kehittyi valtakunnallista kehitystä myötäillen ja osin edelläkävijänä toimien korkeatasoiseksi fysioterapian koulutukseksi. Korkeakoulutuksen rakenneuudistuksen myötä 2000-luvun lopulla fysioterapian koulutus päätettiin lakkauttaa Kemistä ja vastuu koko Lapin kyseisestä koulutuksesta siirrettiin Rovaniemelle.

Valtakunnallisesti fysioterapeuttikoulutuksen lasketaan alkaneen jo 1900-luvun alussa. Kemin Terveystieteiden oppilaitoksen alan ensimmäiseen aloitusryhmään vuonna 1987 kuului 18 rohkeaa, uutta uraa aukovaa opiskelijaa. Uuden koulutuksen aloittaminen perustui alueen kasvaneeseen lääkintävoimistelijatarpeeseen, vaikka huoli koulutuksen tasosta aiheutti aloittamisvaiheesta kädenvääntöä alan ammattilaisten keskuudessa. Kemin lääkintävoimistelijan ja myöhemmin fysioterapian koulutus on toiminnallaan lunastanut paikan vahvana ja arvostettuna alan kouluttajana.

Koulutuksen aloittamisesta lähtien läheinen yhteys työelämän osaamis- ja kehittämistarpeisiin on toiminut koulutuksen vahvuutena. Lääkintävoimistelijalla Eila Viitala-Pasma vastasi uuden koulutuksen suunnittelusta ja toteutuksen aloittivat sairaanhoidon opettajat Anne Luoma ja Eila Huhtala. Ammattikorkeakoulun nykyinen laatukoordinaattori Anja Tuovila oli ansiokkaasti viemässä koulutusta eteenpäin sekä työelämän että koulutuksen edustajana.

Lääkintävoimistelijakoulutus kehittyi osana keskiasteen koulu-uudistusta, jonka mukaisesti vuonna 1987 voimaan tullut laki ammattillisista oppilaitoksista (487/1987) selkiytti uudistuksen mukaisen koulutuksen tavoitteet. Keskeisenä tavoitteena oli ammatillisen koulutuksen laadullinen uudistaminen vastaamaan työelämässä eri alojen ja niiden kehittämisen edellyttämän ammattitaidon saavuttamisen, ylläpitämisen ja laaja-alaistumisen vaatimuksia. Näiden periaatteiden mukaisesti myös Kemin koulutus kehittyi opistotasoisena. Lääkintävoimistelijanimike muuttui valtakunnal-

lisesti fysioterapeutiksi vuonna 1993 ja ammattikorkeakoulu-uudistuksen myötä koulutus siirtyi korkeakoulutasoiseksi. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu vakinaistettiin vuonna 1997 ja alusta alkaen fysioterapian koulutus oli osana kehittyvää korkeakoulua.

Fysioterapian koulutus kehittyi voimakkaasti ja laajeni uuden vuosituhannen vaihteessa. Tätä työtä johti TtT Arja Veijola aluksi Anja Tuovilan kanssa. 2000-luvun alun voimakkaan kehittämisen vaiheen opettajatiimiin kuuluivat TtM Pekka Tiitinen ja fysioterapeutti Matti Länden. Laajentumisen myötä opettajakunta kasvoi ollen vahvimmillaan kuusi päätoimista opettajaa. Fysioterapian koulutusohjelman vetovastuuseen siirtyi TtM Tuula Ahokumpu vuonna 2007.

Kun Lapin Korkeakoulukonserni päätettiin perustaa vuoden 2007 lopussa, karsittiin Lapissa ammattikorkeakoulujen päällekkäisiä koulutusohjelmia. Tästä johtuen fysioterapian koulutus päätettiin lakkauttaa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa niin, että viimeiset opiskelijat aloittivat opiskelunsa syksyllä 2008, jotka valmistuvat siten vuoden 2011 lopussa Kemi-Tornion ammattikorkeakoulusta. Kaiken kaikkiaan koulutuksesta on valmistunut 331 fysioterapian ammattilaista, joista suuri osa on jäänyt palvelemaan omaa aluettamme. Paljon heistä on sijoittunut myös Pohjois-Pohjanmaalle, josta koulutus etenkin viime vuosina keräsi paljon opiskelijoita.

Fysioterapiakoulutus alkuvaiheineen kesti Kemissä yhteensä 24 vuotta. Lähtötilanteessa koulutuksen aloitus herätti vastustusta, mut-

ta koulutuksen vakiinnuttua sen merkitys ymmärrettiin alueella. Fysioterapian koulutus voimistui toiminnan myötä ja kehittyi Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun vetovoimaisimmaksi koulutukseksi ennen lopettamis päätöstä.

Fysioterapeutit ovat melkoisena poikkeuksena sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisten joukossa siinä suhteessa, että heistä monet si-joittuvat joko yrittäjinä tai työntekijöinä pk-sektorille. Koulutuksestamme valmistuneet ovat saaneet tähänkin työhön hyvät eväät. Kentältä saadun palautteen perusteella yrittäjyyden edellyttämä itsenäinen toimintavalmius ja itsensä johtamisen osaaminen ovat kuvanneet valmistuneita fysioterapeutteja vahvan fysioterapian osaamisen lisäksi.

Fysioterapiakoulutus Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa on ollut erinomainen esimerkki urauurtavasta alan kehittämistyöstä. Fysioterapian koulutuksessa pedagogiikkaa on kehitetty monin eri tavoin. Fysioterapeuttikouluttajien pieni ryhmä on saanut valtakunnallista kiitosta muun muassa Training Camp –mallin kehittämisestä. Ehdottomasti maininnanarvoista on myös Kuntoutumispysäkki-toiminta, joka on täydentänyt alueen kuntoutuspalveluja erinomaisesti ja tehnyt laadukasta ennaltaehkäisevää työtä toimien esimerkillisesti ammattikorkeakoulun aluevaikuttavuuden lisääjänä. Pysäkkitoiminnan aloitti Matti Länden ja opettaja, fysioterapeutti ylemmän Amk-tutkinnon suorittanut Ritva Jalosalmi huolehti toiminnasta koulutuksen loppuvaiheessa.

Fysioterapian koulutuksen aikana monet asiantuntijat ovat osallistuneet erinomaisella tavalla koulutukseen. Haluan osoittaa lämpimät kiitokset kaikille Kemi-Tornion alueella toteutettuun fysioterapian koulutukseen asiantuntijoina sekä opetuksen että työelämän puolelta osallistuneille. Erityiskiitokset osoitan Arja Veijolalle ja hänen tiimilleen valtakunnallisesti arvostetusta koulutuksesta ja sen kehittämisestä.

Fysioterapiakoulutuksen lakkauttaminen on merkinnyt neljän vuoden surutyötä, joka on huipentunut tähän fysioterapiakoulutuksen kunniakkaan historian taltioimiseen. Halusimme koota yhteen ja näin varmistaa kehitystyön säilymisen. Toivomme erinomaisten koulutuksen toteuttamismallien tulevan käyttöön muuallakin. Tämä teoksemme tarjoaa mahdollisuuden perehtyä koulutuksessa kehitettyihin toimintamalleihin.

Tässä teoksessa fysioterapian koulutuksen opettajat Pekka Tiitinen ja Ritva Jalosalmi sekä voimakkaan kehittämisvaiheen vastuhenkilö yliopettaja Arja Veijola kuvaavat koulutuksemme historian sekä kehitystyön pääpiirteissään. Erittäin mielenkiintoisia näkökulmia tarjoavat lisäksi ensimmäisestä fysio-

terapeuttiryhmästä valmistunut fysioterapeutti Pirjo Viitala sekä fysioterapeutin ja ylempään fysioterapian ammattikorkeakoulutuksen suorittanut, meillä myös opettajana toiminut Heikki Alatalo. Lämmin kiitos kaikille kirjoittamistyöhön osallistuneille sekä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun graafikko Pia Kuhalle avusta julkaisun toimittamisessa.

Lapin korkeakoulukonsernin työnjaon mukaan Rovaniemen ammattikorkeakoulu toteuttaa fysioterapian koulutusta Kemissä aikuiskoulutusversiona. Toivon lämpimästi Kemi-Tornion alueen puolesta, että tämä toiminta jatkuu, jotta saamme uusia alan ammattilaisia alueellemme ja työn kehittäminen jatkuu hyvien perinteiden mukaisesti. Tulemme omalta osaltamme tukemaan fysioterapia-koulutuksen mahdollistamista.

Kemissä 25.11.2011

LEENA LEVÄVIRTA
Toimialajohtaja
Sosiaali- ja terveysala

Fysioterapiakoulutus pähkinänkuoressa

KOULUTUKSEN ALKUTAIVAL

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun fysioterapeuttikoulutuksen juuret ulottuvat 1980-luvulle, jolloin Länsi-Pohjan alueen sairaanhoitoa ja terveydenhuoltoa koetteli lääkintävoimistelijapula. Alueen julkiselle sektorille oli 70-luvulla kehitetty systemaattisesti myös lääkintävoimistelijapalvelut sisältävää lääkinnällisen kuntoutuksen järjestelmää. Alan virkarakenne oli kehittynyt suotuisaan suuntaan ja päteviä lääkintävoimistelijoitakin oli saatu. Seuraavalla vuosikymmenellä lainsäädännön ja yhteiskunnan kehittymisen myötä myös yksityisen sektorin lääkintävoimistelijapalvelut kehittivät voimakkaasti. Julkisella sektorilla työskennelleet lääkintävoimistelijat perustivat yksityisiä yrityksiä. Ala oli kuitenkin jo löytänyt paikkansa osana erikoissairaanhoitoa ja perusterveydenhuoltoa, joten alueen työelämän edustajien toimesta käynnistettiin hanke, jonka tavoitteena oli kouluttaa paikkakunnalla ja Pohjois-Suomessa asuvista kuntohoitajista lääkintävoimistelijoina. Hankkeen puuha-

naisena toimi silloinen keskussairaalan ylihoitaja Rinna Rytönen. Hankkeella oli myös vastustajansa, mutta heistä huolimatta lupa väliaikaiseen koulutukseen saatiin lääninhallitukselta vuosikymmenen puolivälissä.

Koulutuksen suunnitteluvaiheesta vastasi opettajakoulutuksen saanut lääkintävoimistelijaja Eila Viitala-Pasma yhteistyössä alueen työelämän kanssa. Kun opiskelijat oli valittu, koettiin uusi yllättävä takaisku. Opettajaksi lupautunut henkilö joutuikin tiukkaan valintatilanteeseen, jossa hän valitsi ymmärrettävästi perheensä ja sen mukana muuton etelään. Näin oltiin tilanteessa, jossa koulutus aloitettiin työelämässä kokemuksensa ja osaamisensa hankkineiden lääkintävoimistelijoiden ja oppilaitoksen pedagogisten asiantuntijoiden yhteistyönä. Itse olin sairaalan fysioterapiaosaston osastonhoitajana päävastuussa nimenomaan lääkintävoimistelijan ammattiaineiden opetuksesta apunani pari keskussairaalan lääkintävoimistelijaa. Lääketieteellisten aineiden opettajiksi saimme helposti myös sairaalan lääkäreitä. Koulutusprojekti

koettiin julkisella sektorilla yhteiseksi hankkeeksi ja siinä haluttiin olla mukana. Opiskelijat olivat hyvin tervetulleita myös harjoittelujaksoille. Ajoittain saimme myös muodollisen pätevyyden omaavia lääkintävoimistelijaopettajia lyhyiksi jaksoiksi mukaan opetukseen.

Vaikeasta opettajatilanteesta huolimatta koulutus saatiin toteutettua suunnitellun kahden vuoden aikana. Tähän vaikutti merkittävästi myös opiskelijoiden oma innokkuus ja motivaatio. Koulutus oli nykytermejä käyttäen vahvasti työelämälähtöinen ja käytännön läheinen. Tästä ryhmästä valmistuneiden lääkintävoimistelijoiden avulla alueen lääkintävoimistelu- myöhemmin fysioterapiapalvelut saatiin uudelleen sekä määrälliseen että laadulliseen nousuun.

KOULUTUKSEN VAKIINTUMISEN VAIHE

Keskiasteen koulutusuudistuksen myötä lääkintävoimistelija-, myöhemmin fysioterapeuttikoulutus vakiintui yhdeksi Kemin terveydenhuolto-oppilaitoksen koulutusohjelmaksi. Oppilaitoksessa koulutettiin myös alan lyhemällä koulutuksella kuntohoitajia, jotka toimivat fysioterapeuttien työpareina määrittelyjen vastuualueiden mukaisesti. Elettiin 90-luvun alkua. Fysioterapia alana oli saanut maassa jo vankan aseman ja koulutuspaikkoja oli lisätty ammattijärjestöjen vastustuksesta huolimatta runsaasti. Tästä seurasi se, että pätevästä fysioterapiaopettajista oli pula ja erityisesti tämä koetteli taas omaa aluettamme. Fysioterapeutteja ei kuitenkaan tällä alueella

ollut liikaa, pikemminkin päinvastoin, sillä myös yhä laajeneva yksityinen sektori tarvitsi lisää työntekijöitä. Oppilaitos ei luonnollisesti halunnut luopua jo hyväksytyistä koulutusaloista, varsinkin kun molemmat kuntoutuksen alueeseen kuuluvat alat olivat kovasti hakijoiden suosiossa. Niinpä käännyttiin jälleen työelämän edustajien puoleen.

Olin itse toiminut valmistumisestani (vuodesta 1974) saakka myös lääkintävoimistelijaopiskelijoiden käytännön harjoittelun ohjaajana ja sisäistänyt myös potilaiden ja heidän omaistensa ohjauksen, neuvonnan ja opetuksen osaksi lääkintävoimistelijan työtä. Myös kokemukset opetustyöstä väliaikaisessa lääkintävoimistelijakoulutuksessa rohkaisivat minua jälleen palaamaan koulutusorganisaatioon. Samanaikaisesti olin saanut opiskelupaikan Oulun yliopistosta tavoitteenani pätevyitä opettajaksi. Kouluttajatiimissä minä edustin fysioterapian osaamista erikoissairaanhoidossa, Paula Heusala perusterveydenhuollossa ja Arja Korrensalo yksityissektorilla erityisesti lasten fysioterapian osaamista. Tiimimme tukena olivat oppilaitoksen omat pedagogisesti pätevät opettajat sekä jälleen lääketieteellisten aineiden osalta alueen lääkärit. Myös muodollisen pätevyyden omaavia fysioterapiaopettajia kävi ajoittain opetustehtävissä.

Keskiasteen koulutus oli jälleen rakenteellisen muutoksen kohteena ja ammattikorkeakouluja alettiin suunnitella. Fysioterapeuttikoulutus oli tarkoitus ottaa yhdeksi koulutusohjelmaksi ja kuntohoitajakoulutus sellaiseen lopetettaviin. Kuntouttava perushoito

sisällytettäisiin toisen asteen lähihoitajakoulutukseen. Fysioterapeutin tutkinnosta tulisi siis korkeakoulututkinto.

FYSIOTERAPEUTTIKOULUTUS AMMATTIKORKEAKOULUN KOULUTUSOHJELMANA

Korkeakoulutasoisen fysioterapeuttikoulutuksen opetussuunnitelman laatimisprosessi oli haasteellinen tehtävä. Hyödynsin tässä yliopistossa opiskeluaikaani integroimalla opetussuunnitelman laatimisprosessin muun muassa opetussuunnitelmakurssin harjoitustehtäväksi. Lisäksi tutustuin opiskeluaikanani muihin opettajapätevyyttä tavoitteleviin fysioterapeuteihin, joista erityisesti kahdesta oli tuleva merkittäviä vaikuttajia tulevan koulutuksen kehittämisessä ja toteuttamisessa. Nämä henkilöt olivat Arja Veijola ja Tuula Ahokumpu. Työssäni sain tukea myös valtakunnallisesta fysioterapian ja kuntoutuksen laatuverkostosta, jossa toimin Lapin läänin edustajana. Lisäksi kuntoutuksen PD- tutkintoon tähtäävät opin-toni antoivat pohjan aloittaa aikaisemmin vahvasti fyysiseen toimintakykyyn painottuvan opetussuunnitelman laajentamisen kohti laaja-alaisempaa toimintakykyä.

Maisteriksi valmistumiseni jälkeen otin vastaan yliopettajan viran. Ja jostain syystä historia toistaa itseään. Silloinen työssä oleva pätevä opettaja, jonka kanssa minun oli määrä työtä jatkaa, lähtikin pois. Siis olin jälleen yksin kolmen opiskelijaryhmän kanssa. Mistä siis apua olisi saatavissa nopeimmin? Entinen työpaikkani, keskussairaalan fysioterapia-

osasto tuli jälleen apuun ja sain sieltä nuoren ja opetustyöhön motivoituneen fysioterapeutin Leena Väänäsen kaverikseni. Myös muita fysioterapeutteja tarvittiin luennoitsijoina. Ja kuten vielä nykyisinkin, opiskelijat arvostivat suuresti näitä oman alansa käytännön osaajia, jotka jo perustehtävissään olivat omaksuneet opettamisen oleelliseksi osaksi työtään.

Seppo Kilpiäinen
biomekaanisen
ongelman
"kimpussa".

Opiskeluaikanani syntynyt verkosto osoitautui varsin arvokkaaksi, sillä sain Arjasta ensin luennoitsija-apua ja myöhemmin vakituisen työntekijän yliopettajan tehtävään. Myös Tuula hakeutui avoinna olevaan opettajan virkaan. Opettajatilanteen normalisoiduttua ja pätevien opettajien täyttäessä virat oli minun aikani vastata uusiin haasteisiin. Olen tyytyväisenä seurannut fysioterapeuttikoulutuksen kehittymis-

tä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa aina viime vuosiin asti. Uutinen koulutuspaikkojen leikkaamisesta ja Lapin koulutuksen siirtymisestä Rovaniemelle oli ikävä. Uskon kuitenkin, että työmme ei ole mennyt hukkaan ja koulutuksen kehittämisessä mukana olleina olemme saaneet sellaisen sekä henkisen ja käytännöllisen osaamisen, jota voimme hyödyntää yhteiskunnan erilaisissa tehtävissä jatkossakin.

MUUNTOKOULUTUS KÄYTÄNNÖNTYÖN JA OPISKELIJAN NÄKÖKULMASTA

Kemin Sairaanhoito-oppilaitoksessa järjestettiin alueen ensimmäinen muuntokoulutus kuntohoitajasta lääkintävoimistelijaksi vuosina 1987–1988. Tarve koulutukseen oli selkeä, sillä alueella oli pula lääkintävoimistelijoina, etenkin julkisella sektorilla. Koulutuksen aloittaminen oli haasteellista monellakin tavalla, ja sekä opettajat että tulevat opiskelijat saivat tehtäväkseen jo ennen opetuksen alkua perustella alueen lääkintävoimistelijoiden koulutuksen tarpeellisuutta. Kritiikkiä aiheutti koulutuksen kesto, joka oli kaksi vuotta. Lääkintävoimistelijakoulutushan kesti kolme vuotta ja silloinen kuntohoitajakoulutus yhden vuoden. Pohdittiin voiko kuntohoitajan identiteetillä kahden vuoden koulutuksella saavuttaa lääkintävoimistelijan identiteetti. Keskustelu kävi kiivaana ja näin vuosien jälkeen se tuntuu humoristiselta.

Koulutus toteutettiin, ja aikuisopiskelijat olivat erittäin motivoituneita ja aktiivisia halutessaan

näyttää heihin kohdistuneen kritiikin vääräksi. Opiskelu tapahtui vaatimattomissa tiloissa ja harjoittelujaksot jouduttiin suorittamaan ympäri Suomea, koska Kemin laitokset lukuunottamatta julkista sektoria eivät harjoittelupaikkoja tarjonneet. Opetus oli asiallista ja laadukasta, opettajina toimi asiantuntijoita omasta oppilaitoksesta, Oulusta ja myös Etelä-Suomesta. Opiskelun tavoitteet saavutettiin, koska jokainen opiskelija oli jo suorittanut pitkän uran alalla, ja useat olivat lisäksi taitojaan monenlaisilla jatkokoulutuksilla. Opiskelun jälkeen jokainen valmistunut lääkintävoimistelija työllistyi välittömästi.

PIRJO VIITALA

Fysioterapeutti

Kemin terveystieteiden keskus, fysioterapia

Kohti toimintakykyistä fysioterapian koulutusta

Toimintakykyinen fysioterapian koulutus tuottaa tuloksia – fysioterapeutteja vastaamaan työelämän haasteisiin. Koulutus on joustavaa ja kykenee reagoimaan nopeasti toimintaympäristön ja yhteiskunnan muutoksiin. Ominaista toimintakykyisen fysioterapian koulutusohjelman rakentamiselle on ollut toimiva yhteistyö fysioterapiakoulutuksen toteutukseen osallistuvien opettajien välillä. Koulutusohjelman kehittäminen on edellyttänyt myös yhteistyötä muissa sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelmissa työskentelevien opettajien kanssa sekä kiinteää yhteistyötä alueen työelämän kanssa. Keskeistä koulutuksen toimintakykyisyyden rakentamisessa ja ylläpitämisessä on aito ja tasa-arvoinen yhteistyö opiskelijoiden kanssa. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun fysioterapiakoulutuksen opetussuunnitelman kehittäminen viimeisten viidentoista vuoden aikana on ollut kiinteä osa opettajien, opiskelijoiden ja työelämän toimintaa. Matka kohti toimintakykyistä koulutusta ja sen mahdollistavaa opetuksen suunnittelua ei aina ole ollut helppo, vaan se on vaatinut sitoutumista pitkäkestoi-

seen kehittämistyöhön ja jatkuvaan oman toiminnan arviointiin.

KEHITTÄMISEN URAKKA ALKAA

Aloitin työskentelyni Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa vuonna 1998. Ympäröivässä yhteiskunnassa ja korkeakoulujärjestelmässä tapahtui tuohon aikaan koko ajan muutoksia. Opetussuunnitelmien perustana tuli jo silloin olla yhteiskunnan ja työelämän tarpeista lähtevät tulevaisuuden haasteet.

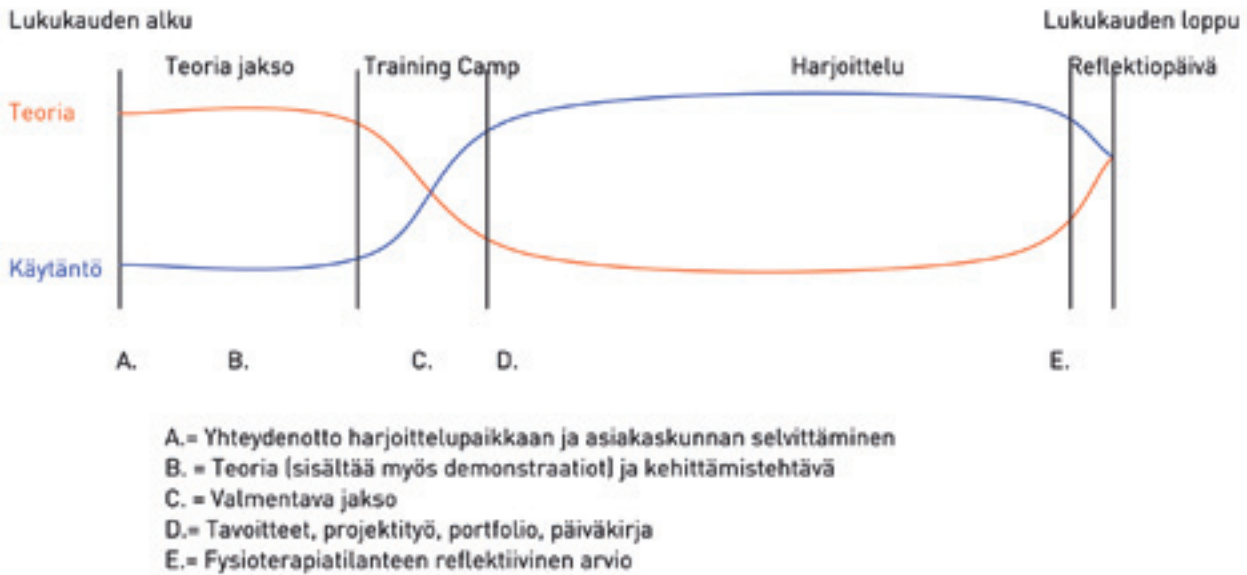
Opetussuunnitelma, minkä mukaan fysioterapian koulutus Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa oli toteutettu, kaipasi uudistusta. Aloitimme keskustelun ja ideoinnin uudistustyöstä fysioterapia koulutuksesta vastaavan yliopettaja Anja Tuovilan kanssa. Tästä alkoi vuosia kestänyt opetussuunnitelman uudistusprosessi. Vanhan fysioterapian opetussuunnitelman taustalla näkyi keskiasteen ammatillisen koulutuksen oppiainejakoinen ja erittäin pirstaleinen rakenne. Opetussuunnitelmassa tutkintoon kuuluvat opinnot oli lueteltu oppi-

aineittain opintojaksoina. Opetussuunnitelma oli opinto-oppaassa julkaistu lista opintojaksoneimistä, laajuuksista, ajoituksista, sisällöistä, tavoitteista ja suoritusavoista. Fysioterapian opetuksen perusta oli rakentunut lääketieteellisistä, luonnontieteellisistä, käyttäytymis- ja yhteiskuntatieteellisistä opinnoista, jotka kaikki sisälsivät lukuisan määrän pieniä ja toisistaan irrallisia osia. Fysioterapian ydinasioiden opinnot jäsenyivät lääketieteellisen diagnoosilähtöisen jaottelun mukaan.

Aloitin fysioterapian opetussuunnitelman ison uudistusprosessin vuonna 2000 yhdessä Pekka Tiitisen kanssa. Pekka oli juuri aloittanut työnsä fysioterapian opettajana. Samaan aikaan Anja Tuovila oli siirtynyt entistä

enemmän tekemään organisaation hallinnollisia tehtäviä.

Opetussuunnitelmien kehittämiseen kohdistuneet paineet tekivät selväksi myös sen, että 2000-luvun alun ammattikorkeakoulu oli opettajan työympäristönä selvästi erilainen kuin aikaisemmin. Yhteistyö koulutuksen ulkopuolisen maailman kanssa oli välttämätön. Yksi fysioterapian opetussuunnitelman ja opetuksen toteutuksen uudistustyötä tukenut tekijä oli työelämästä saamamme palaute. Fysioterapiaopiskelijoiden harjoittelujaksojen jälkeen saimme jatkuvasti palautetta, että opiskelijamme eivät osaa tehdä juuri mitään eli heidän taidot eivät vastanneet työelämän ja opintojen vaiheen heille asettamiin vaatimuk-

Teorian ja käytännön painotukset lukukauden aikana

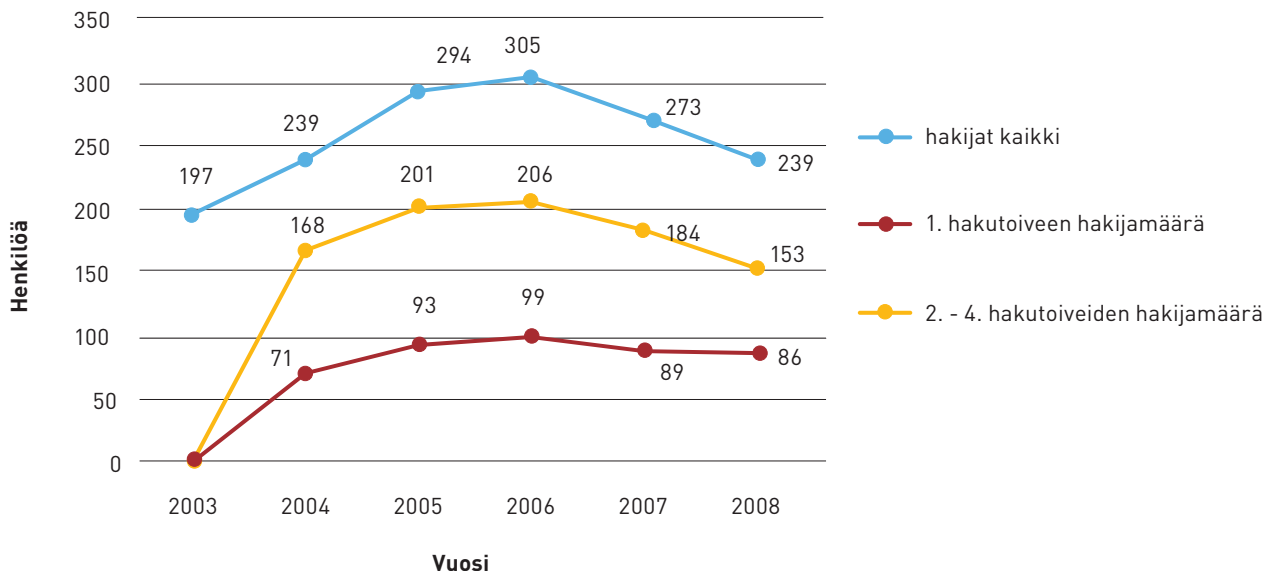
siin. Uudenlainen yhteistyö alueen toimijoiden kanssa oli ehdoton edellytys opetussuunnitelmatyön jatkamisessa.

Lähdimme Pekan kanssa yhdessä hakemaan ratkaisuja fysioterapian opetussuunnitelmassa aikaisemmin ilmenneen opintojen pirstaleisuuden korjaamiseen. Näkemyksemme mukaan opetussuunnitelman tuli olla opetuksen ja opintojen suunnittelun väline. Sen avulla opetuksesta muodostuisi hallittu ja ehjä kokonaisuus. Keskeisimmät uudistukset kohdentuivat tahtoon rakentaa työelämäperustainen opetussuunnitelma, missä eri oppiaineet integroituisivat yhteen uudistettujen sisältökokonaisuuksien pohjalle. Kehittämistiimiimme oli liittynyt Matti Länden, joka aloitti fysioterapian

tuntiohjaajana vuonna 2003. Uudenlaisen opetussuunnitelman ja opetuksen toteutuksen kehittämistyössä ydintiimin muodostimme me kolme. Tiimimme täydentyi pikkuhiljaa vuosien kuluessa uusilla fysioterapian opettajilla.

Ammattikorkeakoulu-uudistuksen myötä oppilaitokset saivat luvan laatia koulukohtaiset opetussuunnitelmat. Tämän lupauksen myötä me, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun fysioterapian koulutuksesta vastaavat opettajat, lähdimme rohkeasti rakentamaan meidän näköistä opetussuunnitelmaa. Halusimme varmistaa, että kouluttamamme fysioterapeutit omaavat sekä hyvät ”fysioterapeutin käden taidot” että riittävät teoreettiset ja tutkimukselliset perusteet toiminnalleen.

Fysioterapian koulutusohjelmaan hakeneet

Ammattikorkeakouluista valmistuvilta nuorilta odotettiin työelämässä ajattelutaitoa, vastuun kantamista ja johtamiskykyä. Perinteisen fysioterapian ammattiosaamisen lisäksi koulutuksen tuli tuottaa opiskelijoille paljon muitakin taitoja. Fysioterapeutilta edellytettiin joustavuutta siirtyä työtehtävien mukaan roolista toiseen, kykyä osaamisensa soveltamiseen ja hyviä yhteistyötaitoja. Keskeisesti esillä alkoi olla itsensä työllistämisen vaatimus. Jo perinteisesti fysioterapeuteista iso osa työllisti itse itsensä yrittäjänä. (Ruohotie 2002, 108.) Kehittämistyön ydin tiimin vahvuus oli myös se, että kahdella opettajalla oli yrittäjätausta.

KANSALLISET JA KANSAINVÄLISET LÄHTÖKOHDAT JA TAUSTASITOUUMUKSET

Opetussuunnitelman uudistustyön oli mielestämme kiinnityttävä niihin vaatimuksiin ja tekijöihin, joita fysioterapian koulutuksen toteuttamiselle maassamme ja kansainvälisesti asetettiin. Vuonna 1999 käynnistyi niin sanottu Bolognan prosessi, jonka tavoitteena oli luoda Euroopasta yhtenäinen, yhteensopiva ja houkutteleva korkeakoulutusalue vuoteen 2010 mennessä. Prosessin käynnistyessä tavoitteena oli koulutuksen laadunvarmistusjärjestelmien kehittäminen, tutkintorakenteiden yhdenmukaistaminen kahden syklin mallin pohjalta sekä tutkintorakenteiden ymmärrettävyyden parantaminen ottamalla käyttöön yhtenäinen opintojen mitoitussuunnitelma (ECTS). Tuolloin me emme vielä ymmärtäneet täysin sitä, miten suuresta muutoksesta ECTS -järjestelmään

siirtymisessä oli kyse. Ensimmäistä kertaa aloimme pohtia opiskelijan työmäärää ja koulutuksen tavoitteiden määrittämistä konkreettisina oppimistuloksina ja osaamisena. (Karjalainen ym. 2003.)

ECTS -järjestelmän käyttöönoton yhteydessä koko Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa oli käynnistynyt opetussuunnitelmien uudistustyö. Ammattikorkeakoulun koulutusjohtaja Markku Tarvainen ohjeisti koko organisaatiossa muun muassa ydinainesanalyysiprosessin toteuttamisen. Sen myötä tiimimme pohti mikä on fysioterapian ydinaines (must to know), mikä on täydentävä aines (should to know) ja mikä erityistietämystä fysioterapiassa (nice to know). Alkoi ennen kokematon, välillä kiivaskin, keskustelu fysioterapian ydinosaamisesta. Fysioterapiaan liittyvä kansallinen ja kansainvälinen tutkimus tulivat tutuiksi.

Maassamme oli samaan aikaan käynnistynyt keskustelu ammattikorkeakoulujen uudistuvasta päätehtävien kokonaisuudesta, missä yhdistyi koulutus, tutkimus- ja kehitystoiminta sekä aluekehitystyö (Ammattikorkeakoululaki ja asetus 2003). Tämä asetti osaltaan uusia haasteita myös fysioterapian opetussuunnitelmatyölle ja koulutuksen pedagogiselle kehittämiselle.

Suomessa oli alettu puhua myös ammattikorkeakoulupedagogiikasta (Kotila 2003), jonka tyypillisinä piirteinä pidettiin konstruktivistisen oppimisenäkömyksen soveltamista, luokkahuonesidonnaisuudesta ja opettajakokaisuudesta vapautumista, sekä opiskelijoiden

aktiivisen roolin ja itseohjautuvuuden korostamista. Pekka oli aloittanut fysioterapian opettajaopinnot Jyväskylän yliopistossa. Hänen opintojensa kautta saimme meille erittäin tärkeää tukea Jyväskylästä sekä fysioterapian opetukseen että oppimiseen liittyen. Kävimme opettajatiimissä syvällisiä keskusteluja oppimiskäsityksestä, mihin sitoudumme. Pekan opintojen myötä käytössämme oli uusimmat artikkelit sekä ajantasainen kirjallisuus, mikä osaltaan selkeyttivät näkemyksiämme.

Uudistuva fysioterapian opetussuunnitelma oli kiinnitettävä ympäröivässä yhteiskunnassa, ja laajemminkin ympäröivässä maailmassa, tapahtuviin muutoksiin. Tietoyhteiskuntaan keskeisesti liittyvät kehitysilmiöt olivat tiedon määrän ennennäkemätön kasvu sekä informaatioteknologian kehitys. Pidimme erittäin tärkeänä fysioterapian koulutuksen kiinnittymistä yhteiskunnassa käynnissä olevaan laajempaan kuntoutuksen uudistuneen paradigman mukaiseen toimintaan. Moniammatillisen yhteistyön vaatimus korostui sekä kuntoutusta ja fysioterapiaa että opetuksen toteutusta ohjaavissa asiakirjoissa. Tämä teema kiinnosti minua niin paljon, että olin opetussuunnitelman uudistusprosessin kanssa samanaikaisesti valmistellut omaa väitöskirjaani kuntoutuksen moniammatillisesta yhteistyöstä. Väitöskirjani kiinnittyi toimintatutkimuksena toteutettuun työelämän kehittämiseen. Tämä prosessi ei voinut olla vaikuttamatta myös fysioterapian opetussuunnitelman uudistustyöhön. Osallistavan ja kommunikatiivisen toimintatutkimuksen

opiskelu oli vakuuttanut minut siitä, että muutos saadaan aikaan ainoastaan yhteistyöllä ja keskustelemalla.

SAIRAUSLÄHTÖISYYS MUUTTUU TOIMINTAKYVYKSI

Ennen opetussuunnitelman suurta kehittämisprosessia Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun fysioterapian opetussuunnitelman taustalla oli vahvasti vika, vamma, haitta orientaatio. Ammattiopintojen (100 ov) tavoitteena oli ollut perehdyttää fysioterapeuttiopiskelija fysioterapian ja kuntoutuksen keskeisiin ongelmakokonaisuuksiin ja sovelletuksiin sekä niiden tieteellisiin perusteisiin siten, että opiskelija saavuttaa valmiuden itsenäiseen työskentelyyn fysioterapian ja kuntoutuksen asiantuntijana.

Keskeinen ja iso uudistus, minkä teimme, oli määrittää fysioterapian opetussuunnitelman lähtökohdaksi ihmisen toimintakyky, toimintarajoitteet ja toiminnan vahvuudet diagnoosilähtöisyyden ja ongelmakeiskeisyyden sijaan.

Uudistuvan opetussuunnitelman lähtökohtana oli ajatus siitä, että fysioterapian tavoitteena on ihmisen työ- ja toimintakyvyn edistäminen ja ylläpitäminen. Kuntoutuksen uuden paradigman mukaan lähtökohtana oli voimavarasuuntautunut näkökulma. Fysioterapeutin toiminnan kuvasimme toimimiseksi moniammatillisessa ja asiakaslähtöisessä kuntoutusprosessissa, missä fysioterapeutin tehtävä on tukea yksilön ja yhteisön voimava-

roja, selviytymistä ja yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia kuntoutujan omassa elin- ja toimintaympäristössä. Fysioterapian koulutusohjelman tavoitteena oli kouluttaa fysioterapian asiantuntijoita, joilla on fysioterapian ja kuntoutuksen laaja-alainen tietoperusta. Koulutusta ohjaamaan valittiin biopsykososiaalinen lähestymistapa ihmisestä ja yhteisölähtöinen kuntoutusideologia, jossa keskeistä on ihmisen ymmärtäminen toimin-

ta ympäristöjensä kanssa jatkuvassa vuorovaikutuksessa olevana kokonaisuutena. Fysioterapian perustana oli fysioterapiatiede, jonka keskeisenä kiinnostuksen kohteena on ihmisen toimintakykyyn liittyen liikkuminen ja sen suhde yksilön toimintaan sekä erityisesti toiminnan heikkenemisen riski ja häiriö. Näin olimme valinneet opetussuunnitelman taustalle WHO:n tuottaman toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisen luokituksen (ICF), joka on tarkoitettu toimintakyvyn sisällön kuvaamiseen ja käsitteiden yhtenäistämiseen.

Opiskelijat ja pikkulapset elämyseikkailulla

Kaverusten lämmin kohtaaminen

OPPIMISKULTTUURI MUUTTUU

Pohdimme opetussuunnitelman tehtävää ja tarkoitusta. Löysimme Wengerin (1998) artikkelin “Communities of practice - Learning, Meaning, and Identity”. Meille rakentui yhteinen käsitys siitä, että opetussuunnitelma on suunnitelmana, joka antaa perusteet opiskelijoiden oppimis- ja tietoympäristön rakentamiselle, siinä kuvataan opetustavoitteiden ja sisältöjen ohella niitä oppimisympäristöjä ja -prosesseja, joita opetuksen avulla pyritään rakentamaan.

Näkemyksemme oli, että opetussuunnitelman tarkoituksena on ohjata opiskelijan oppimista fysioterapeutin työlle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Otimme käyttöön käsitteen *avoin oppimisympäristö*, mikä tarkoitti meille oppimistilanteiden rakentamista entistä enemmän muualle kuin perinteiseen luokkatilaan. Tärkeintä olisi, että fysioterapian

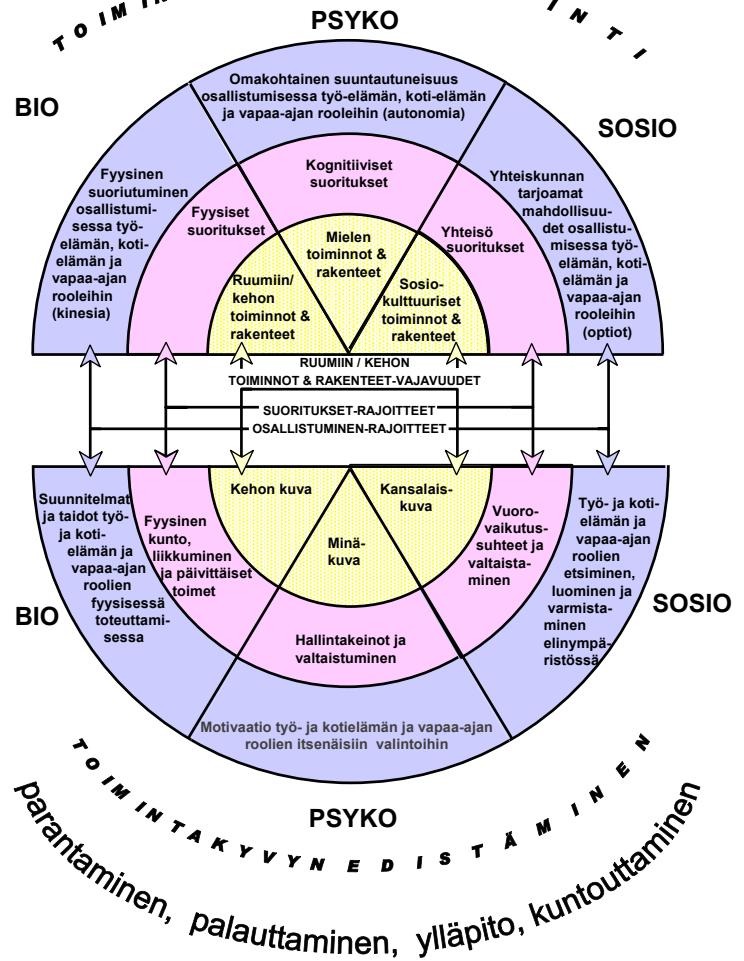

opiskelijat voisivat työskennellä yhdessä ja tukea toinen toisiaan. Avoin oppimisympäristö perustui uusiin oppimisteorioihin, joissa korostui oppijan aktiivisuus uuden tiedon rakentamisessa aikaisemman tiedon pohjalta. (esim. Mononen-Aaltonen 1998, 179, Koli 2003.)

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun fysioterapeuttikoulutuksessa siirryttiin ammattiin opettamisesta ammattialalle valmentamiseen ja ohjaamiseen. Opettajan työn muutos oli johtanut siihen, että me opettajat olimme mukana erilaisissa alueen kehittämishankkeissa. Aloimme suunnitella fysioterapeuttiopiskelijoiden koulutuksen integrointia niihin hankkeisiin.

Heti alussa meille selvisi, että opetus suunnitelman on oltava joustava, että se mahdollistaa opintojen toteutuksen aidoissa työelämähankkeissa. Muutimme opinnäytetyöprosessia niin, että se mahdollisti opinnäytetöiden tekemisen eri koulutusohjelmien opiskelijoiden yhteistyönä kiinteästi työelämään kiinnitettynä. Aloitimme ison opinnäytetyöhankkeen valtakunnalliseen hankkeeseen liittyen. Molempiin kokeiluihimme liittyneet opinnäytetyöt palkittiin koko ammattikorkeakoulun tasolla innovatiivisina ja laadukkaina opinnäytetöinä.

Rohkeasti kokeilimme lääketieteellisen tietoperustan yhdistämistä fysioterapian tietoperustaan konkreettisena toimintana. Fysiatri Ulla Rytökoski kävi vuosien ajan meillä pitämässä fysiatrian opetuksen. Yhdessä Ullan kanssa suunnitelimme toteutuksen niin, että tilanteissa oli läsnä hänen lisäksi ”oikea fysio-

Talo S, Rytökoski U, Hämäläinen A, 2009

Toimintakyvyn biopsykososiaaliset edellytykset BPS-ICF malli

terapian asiakas” (joskus yhdessä terveyskeskuksen fysioterapeutin kanssa) sekä fysioterapian opettaja. Opiskelijoiden oppimisen kohteen määritti vuositeemaan ”Ruumiin ja kehon toiminnot, rakenteet ja vajavuudet suhteessa suorituksiin ja niiden rajoitteisiin” liittyvät osaamistavoitteet. Oppimistilanteet rakennettiin niin, että opiskelijat tarvitsivat sekä fysiatriasta että fysioterapeuttista tietoa ja taitoja. Ullalta saimme erittäin arvokasta apua myös biopsykososiaalisen näkökulman syventämiseen.

SUURI INNOVAATIO – TRAINING CAMP

2000-luvun alussa harjoittelujaksojen jälkeinen työelämän palaute toisti itseään – opiskelijoilta puuttui ”käden taidot”. Yhteistyössä työelämän edustajien kanssa keskustelimme useita kertoja ko. vajeen korjaamisesta.

Innovatiivinen harjoittelun kehittämistoiminta sai alkunsa Matti Ländenin kahvipöytä-

keskustelussa esittämästä ideasta aloittaa harjoittelujaksot koululla toteutettavalla harjoittelua valmentavalla kahden viikon jaksolla, jonka tavoitteena olisi antaa opiskelijoille paremmat valmiudet siirtyä varsinaiselle harjoittelujaksolle. Näin syntyi yksi Kemi-Tornion fysioterapeuttikoulutuksen toteutusta merkittävämmän uudistanut toimintakäytäntö – Training Camp harjoittelujaksoille valmentava jakso. Training Camp -jakson teoreettiset lähtökohdat ja toteuttamisen malli kuvattiin vuosien 2002–2005 aikana.

VERTAISARVIOINTIA JA UUSIA IDEOITA

Opetussuunnitelmia ei enää voinut rakentaa pelkästään ammattikorkeakoulun omien lähtökohtien ja tarpeiden sekä opettajien näkökulmien pohjalta. Opetussuunnitelman uudistusprosessin aikana osallistuimme sekä fysioterapian että opetuksen valtakunnallisiin hankkeisiin ja verkostotoimintaan. Näin testasimme omia ideoitamme ja erilaisia kokeiluja erilaisissa asiantuntija foorumeissa.

Osallistuin Fysioterapeuttiliiton koordinoimaan kehittämistyöhön ”Fysioterapian ydinosaaminen koulutuksen, kliinisen työn ja tutkimuksen lähtökohdaksi”. Kehittämistyöhön oli kutsuttu neljän ammattikorkeakoulun edustajat, jotka yhteistyössä liiton asiantuntijoiden kanssa tuottivat uudistetun mallin suomalaisen fysioterapeuttikoulutuksen lähtökohdaksi vuosina 2007–2008.

Fysioterapian koulutusohjelma osallistui valtakunnalliseen Keski-Pohjanmaan am-

Rohkein mielin
kynnyksen yli
kohti uusia
haasteita

mattikorkeakoulun koordinoimaan HARKE -harjoittelun kehittäminen hankkeeseen vuosina 2004–2006. Hankkeen tavoitteena oli kehittää harjoittelua siten, että harjoittelujakso oppimisena työpaikoilla kasvattaa ja kehittää opiskelijan ammatillista osaamista osana ammattikorkeakoulututkintoa. Hankkeeseen liittyen rakensimme muun muassa ohjatun harjoittelun arviointimallin ja selkeytimme toimintamallimme teoreettisia ja tutkimuksellisia lähtökohtia. Koko kehittämistyön ajan keräsimme palautetta sekä opiskelijoilta että työelämän edustajilta. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu osallistui KEKO - Kehittyvä ammattikorkeakoulun opettajuus-verkosto-

hankkeeseen vuosina 2007–2009. Olin hankkeen alussa ammattikorkeakoulun edustajako. hankkeessa, jolloin hanke luonnollisesti kiinnittyi vahvasti myös fysioterapian opettajuuden kehittämiseen.

Haimme Pekan kanssa uusia ideoita myös Tromsan yliopiston fysioterapian koulutusyksiköstä (University College, Faculty of health sciences) keväällä 2003. Matkan tarkoituksen meillä oli saada lisää tietoa problem based learning opetusmenetelmästä ja tutustua sen käyttöön fysioterapeuttikoulutuksessa, käynnistää yhteistyö Tromsan ja Kemi-Tornion fysioterapeuttikoulutusten välillä ja saada kansainvälistä tietoa fysioterapian opetus-

Oppimatkalla
Islannissa

suunnitelman rakenteesta ja sisällöstä. Halusimme lisäksi tutustua Norjalaiseen fysioterapiakäytäntöön sekä sairaalassa että yksityissektorilla, ja saada tietoa norjalaisten fysioterapia-asiantuntijoiden ja kouluttajien näkemyksistä fysioterapiasta ja sen kehittämisestä.

KEHITTÄMISEN TULOKSENA UUDISTUNUT OPETUSSUUNNITELMA

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun yhteinen linjaus oli kehittää opetussuunnitelmia kohti juonneopetussuunnitelmia. Juonneopetussuunnitelmasta käytetään joskus myös nimeä matriisiopetussuunnitelma, joka tarkoittaa opetussuunnitelman kuvaamista taulukkona, jossa kunkin opintojakson osaamistavoitteet ja koko tutkinnon osaamisjuonteet voidaan havainnollisesti liittää toisiinsa. Fysio-

Fysioterapeutiksi yhdessä oppimalla

terapian juonneopetussuunnitelmassa opetussuunnitelman rungon muodostivat koulutuksen tavoitteena olevat keskeiset osaamisalueet. Osa osaamisjuonteista ulottui läpi koko tutkinnon. Tätä työelämäperustaista ja eri oppiaineet toisiinsa integroivaa opetussuunnitelmaa voidaan kutsua myös curriculum-tyyppiseksi opetussuunnitelmaksi, jossa oppiminen nähdään kokonaisvaltaisena (Karjalainen 2003, 51–53.) Suunnittelun lähtökohtana oli opiskelijan kuviteltu oppimisprosessi, jonka tueksi rakennettiin opiskelijoiden toimintaan liittyviä ja oppimista tukevia kokemuksia ja tilanteita.

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun fysioterapian koulutusohjelman opetussuunnitelma suunniteltiin siten, että jokaisella puolen vuoden jaksolla on jokin keskeinen teema (moduuli), jonka ympärille opiskelijoiden oppimisprosessi kiinnittyy. Kaikki kyseisen moduulin opiskeltavat kurssit pyritään linkittämään osaksi opittavaa ilmiötä. Tämä on mahdollistanut sen, että kaikki puolenvuoden aikana oppimisen kohteena olevat aineet voidaan helposti yhdistää yhdeksi kokonaisuudeksi käytännönläheisiin tehtäviin tai ongelmiin, joita opiskelijat ratkaisevat yhteistyössä opettajien ja työelämän kanssa.

Fysioterapian opetussuunnitelman rakennetta on muutettu rakentaen opetussuunnitelmaan selvät vuositeemat. Vuositeemat on nimetty WHO:n kuntoutuksen toimintakykyä kuvaavan ICF-luokituksen mukaan.

Fysioterapian koulutusohjelmassa tehtiin ydinainesanalyysit eri kursseista. Kaikkien

oppikurssien toteutussuunnitelmat yhdessä ydinainesanalyyseistä ilmenevien opintojakson tavoitteiden ja opiskeltavan asiakokonaisuuden kanssa kuvasivat hyvin kurssien sisällöt. Fysioterapian koulutusohjelmassa opetussuunnitelma jäsennettiin matriisimallin avulla. Matriisissa ilmenivät vuositeemojen lisäksi opintovuoden osaamistavoitteet. Opetussuunnitelma yhdessä matriisin kanssa avasi fysioterapian koulutusohjelman sisällön hyvin.

Ensimmäisen opintovuoden vuositeemaksi kuvattiin: Fysioterapian asiantuntijuuden perusteet sekä ruumiin ja kehon toiminnot rakenteet ja vajavuudet suhteessa toimintakykyyn. Toisen opintovuoden vuositeemaksi kuvattiin: Ruumiin ja kehon toiminnot, rakenteet ja vajavuudet suhteessa suorituksiin ja niiden rajoitteisiin. Kolmannen opintovuoden vuositeemaksi kuvattiin: Suoritukset ja osallistuminen sekä niiden rajoitteet suhteessa toimintakyvyn harjoittamiseen. Ja neljännen vuoden vuositeemaksi kuvattiin: Toimintakyvyn biopsykososiaalinen lähestymistapa

Fysioterapian koulutusohjelmassa opiskelijoiden näkemys kuntoutuksesta rakentui sekä erillisten kuntoutusopintojen että fysioterapian substanssiopintoihin liittyvän kokonaisvaltaisen kuntoutusnäkökulman kautta. Kuntoutusopintojen tavoitteena on ollut, että opiskelija sisäistää opiskelun aikana näkemyksen kuntoutuksen edellytyksistä ja mahdollisuuksista yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä fysioterapian ainutlaatuisen paikan koko järjestelmässä.

LOPUKSI

Ilman oikeaa toisiaan vilpittömästi arvostavaa yhteistyötä tämä prosessi ei olisi koskaan tuottanut tulosta. Opetussuunnitelman arviointi ja edelleen kehittäminen entistä enemmän kohti opiskelijälähtöistä, osaamisperustaista ja eurooppalaista yhteistyötä jäi kesken...

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki (351/2003).

AUVINEN, PEKKA & HIRVONEN, KATJA & DAL MASO, RIITTA & KALLBERG, KARI & PUTKURI, PÄIVI (2007): Opetussuunnitelma ammattikorkeakoulussa. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja B: Selosteita ja opetusmateriaalia 9. Bologna-prosessi. <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/artikkelit/bologna/index.html>

KARJALAINEN A., ALHA K & JUTILA, S. 2003. Anna aikaa ajatella – suomalaisten yliopisto-opintojen mitoitusjärjestelmä. Oulun yliopisto opetuksen kehittämissyksikkö. <http://www oulu.fi/tutkintorakenne/tyokalut/MITOI305.pdf>

KARJALAINEN, A. 2003. Akateeminen opetussuunnitelmatyö. Oulun yliopisto. Opetuksen kehittämissyksikkö.

KOLI, H. & ROMPPANEN, B. 1999. Työssä oppimisen toteuttaminen ja opiskelijan arviointi. Teoksessa: HÄTÖNEN, H. (toim.) Opiskelijan arviointi työssäoppimisessa.

- Kehittyvä koulutus 5. Opetushallitus.
Hakapaino Oy. Helsinki
- Kotila, H. (toim.) 2003. Ammattikorkeakou-
lupedagogiikka. Ajankohtaisia puheen-
vuroja. Edita
- MONONEN-AALTONEN, M. 1998. A Learning
Environment - A Euphemism for Instruc-
tion or a Potential for Dialogue? In Tella,
S. (ed.) Aspects of Media Education:
Strategic Imperatives in the Information
Age. Media Education Centre. Depart-
ment of Teacher Education. University of
Helsinki. Media Education Publications 8,
163–217. [http://www.helsinki.
fi/~mononena/mmamep8.pdf](http://www.helsinki.fi/~mononena/mmamep8.pdf)
- WENGER, E. 1998. Communities of practice.
Learning, Meaning and Identity. Univer-
sity Press, Cambridge.

Avoimet oppimiympäristöt

Pois sulkematta mennyttä ja ansioitunutta historiaa, voidaan fysioterapiakoulutuksen kehittymisen kannalta merkittävänä ajanjaksona pitää 2000-luvun taitetta, jolloin kyseisen koulutuksen tason nostaminen nähtiin merkityksellisenä koko ammattikorkeakoulun vetovoimaisuuden näkökulmasta. Kehittämisen tavoitteita mietittäessä todettiin, että:

”Kemissä haluamme kouluttaa fysioterapian asiantuntijoita, joilla on fysioterapian ja kuntoutuksen laaja-alainen tietoperusta. Koulutusta ohjaa biopsykososiaalinen lähestymistapa ihmisestä ja yhteisölähtöinen kuntoutusideologia, jossa keskeistä on ihmisen ymmärtäminen toimintaympäristöjensä kanssa jatkuvassa vuorovaikutuksessa olevana kokonaisuutena (Veijola, Tuovila, Tiitinen 2001).”

Opetuksen ja opetussuunnitelman kehittämisen käynnistyttyä 2000-luvun taitteessa oli fysioterapian koulutusohjelmassa nostettu yhdeksi keskeiseksi käsitteeksi avoimet oppimis-

ympäristöt, jotka ovat tämän jälkeen nousseet keskiöön myös valtakunnallisella tasolla. Tavoitteena oli käytännönläheisyys ja laajemmin tarkasteltuna opetuksen työelämäläheisyys. Nämä ovat keskeisessä asemassa niin opiskelijan ammatillisessa kasvussa kuin siinä, että opetuksen sisältö ja työelämän tarpeet kohtaavat toisensa. Työelämälähtöisyys ja –läheisyys toimivat opetuksen suunnittelua, toteutusta ja arviointia ohjaava ajatusmallina.

Ikäihmisiä
liikuttamassa
Kemin
Tervahallilla

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun fysioterapian koulutusohjelman OPS suunniteltiin niin, että jokaisella puolen vuoden jaksolla oli jokin keskeinen teema (moduuli), jonka ympärille oppimisprosessi keskittyi. Kaikki kyseisen moduulin opiskeltavat kurssit pyrittiin linkittämään osaksi opittavaa ilmiötä. Tämä mahdollisti sen, että kaikki puolenvuoden aikana opittava aineet voitiin helposti yhdistää yhdeksi kokonaisuudeksi käytännönläheiseksi tehtäväksi/ongelmaksi. Tehtävät linkitettiin oikeaan käytännön elämään ja sieltä noussiin tarpeisiin. Myös toteutus tapahtui oikeiden työympäristöjen ja asiakkaiden kanssa. Opiskelijat ratkaisivat tehtävät yhteistyössä opettajien ja työelämän kanssa. Mallin taustateorian on konstruktivisen pragmatismi, joka

sisältää piirteitä kognitiivisesta ja sosiokulttuurisesta oppimisenäkemyksestä. Sen perustana on ajatus siitä, että tieto rakentuu sosiaalisesti ja kognitiivisesti. Konstruktivistinen paradigma voidaan karkeasti jakaa kolmeen oppimiskäsitykseen: kognitiivinen, sosiokulttuurinen ja pragmatistinen. (Tynjälä ym. 2005.)

Kognitiivinen konstruktivismi tarkastelee oppimista opiskelijan tiedon rakenteiden kehittymisenä. Oppimisprosessissa korostetaan sosiaalisen vuorovaikutuksen merkitystä, mutta lähinnä yksilöllisten tiedonrakenteiden kehittämisen välineinä (ei oppimisen perustavana olemuksena). Sosiokulttuurinen oppimiskäsitys korostaa oppimista ensisijaisesti sosiaalisena prosessina. Tiedon ei ajatella syntyvän opiskelijan ajattelun ja havaintojen pohjalta vaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tällöin korostuu ajattelun välineiden, kuten kielen merkitys. (Tynjälä ym. 2005.) Sosiaalinen konstruktivismi ilmeni käytännössä muun muassa pienryhmätyöskentelynä ja tiimityönä.

Pragmatistinen oppimisenäkemyks on lähellä sosiokulttuurista näkemystä. Se kohdistaa huomion tiedon käyttökelpoisuuteen ja toiminnassa saavutettavaan hyötyarvoon, unohtamatta kuitenkaan tiedonprosessin perimmäistä luonnetta. Pragmatismien mukaan ajatukset syntyvät ja selvenevät toiminnan kautta. Se korostaa ihmisen ajattelun ja toiminnan ykseyttä. Sen mukaan uskomukset, koskivatpa ne tieteellistä tai arkitietoa kehittyvät aina toiminnan välityksellä prosessimaisesti. Opiskelija omalla toiminnallaan muuttaa ja kehittää

Tasapaino-
harjoittelua
arjessa

Taistelu
kaupunkisodan
herruudesta

todellisuutta. (Tynjälä ym. 2005.) Käytännössä tämä tarkoitti muun muassa työelämälähtöisiä projekteja, joissa opiskelijat toimivat aidoissa työelämän tarjoamissa tilanteissa. Työelämälähtöiset projektit tukivat myös työelämän asiantuntijakulttuurille ominaisia piirteitä eli jaettua asiantuntijuutta ja yhteistoiminnallisuutta. Oppiminen on tällöin myös työyhteisöön sosiaalistumista, jolloin oppimista tapahtuu toiminnan yhteydessä siinä kontekstissa, johon toiminta kohdistuu. (Wenger 1998.)

Nyt päästiin kiinni
toimintakyvyn
arviointiin
(Training
Camp 1.)

AVOIMISTA OPPIMISYMPÄRISTÖISTÄ KÄYTÄNNÖN ARKEA JA ALUEVAIKUTTAVUUTTA

Edellä esitetyn taustateorian valossa fysioterapian koulutusohjelma on tehnyt laajaa yhteistyötä jo 11 vuoden ajan paikallisten yritysten ja yhteisöjen kanssa. Yhteistyötä oli olemassa jo vuosituhannen taitteessa, mutta erityinen

sykäys ja laajentuminen tapahtuivat Matti Ländenin ja Pekka Tiitisen aloitettua systemaattisen verkostoitumisen ja yritys-/yhteisövierailut 2002. Myös Kuntoutumispysäkin toimintaidean muuttaminen palvelupisteestä aktiiviseksi yhteistyökumppaniksi antoi tukea laajentuvalle toiminnalle ja mahdollisuuksille luoda uusia erilaisia oppimisympä-

Ongelman
ratkaisua
yhteistyönä

ristöjä. Noista hetkistä lähtien yritykset ja yhteisöt ovat aktiivisesti ja koko ajan enenevässä määrin tarjonneet erilaisia avoimia oppimisympäristöjä, jotka on opettajien toimesta siirretty osaksi oppimista. Yhteistyökumppaneina toimi muun muassa Kemin kaupungin terveyskeskuksen fysioterapiaosasto, kotisairaanhoidon sekä kouluterveydenhoito, L-PKS:n kuntoutusosasto, Kemin lyseo/lukio, palvelukeskus Purola, Meri-Lapin Työhönvalmennus-säätiö, kaikki Kemin alueen ala-asteet, Palvelukoti Kallanranta, Oulun kihlakunnan poliisilaitos, Virpiniemen liikuntaopisto, vammaisjärjestöjen Pohjois-Suomen alueorganisaatiot, Tornionlaakson Suojapirtti ja Kemin kaupungin Liikuntatoimi, valtakunnallinen KKI-hanke, lukemattomat urheiluseurat jne. Aktiivisia yhteistyöyrityksiä ja

yhteisöjä on kertynyt pitkälti toista sataa. Lisäksi oppimisympäristöinä ovat toimineet useat yksikössämme meneillään olleet hankkeet ja onhan fysioterapiaopiskelijat olleet omalla panoksella tukemassa myös yksikömmen työssä jaksamista erilaisten ryhmämuotoisen sekä yksilöhoitojen avulla.

Pitkään tehdyn yhteistyön ja systemaattisen verkostoitumisen ansiosta fysioterapian koulutusohjelmasta on kehittynyt merkittävä aluevaikuttaja, joka omalla toiminnallaan on tukenut monen alueen yksilön ja yhteisön toimintakykyisyyttä ja sen kehittämistä. Pitkään jatkuneesta yhteistyöstä on tullut osa niin opetuksen kuin yhteistyötahon arkea. Vaikkakin opetuksen tukipilarina ja ammatillisen kasvun punaisena lankana on toiminut opetussuunnitelma, ovat fysioterapian koulutusohjelmassa toimineet opettajat olleet aina hyvin avarakatseisia ja innovatiivisia uusien asioiden ja ideoiden suhteen. Tämä on mahdollistanut sen, että koulutuksessa on voimakkaasti otettu huomioon myös alueen ja työelämän, mutta sekä erityisesti opiskelijan tarpeet. Yhtenä valtakunnallistakin arvostusta saaneena esimerkkinä voidaan mainita paikallisen sisustus firman kanssa tehty työterveyteen liittyvä yhteistyöhanke, joka julkaistiin Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun julkaisusarjassa vuonna 2009 (Tiitinen ja Jalosalmi 2009).

Uusimpien opetusmenetelmien soveltamisen ja kehittäminen on mahdollistanut jatkuvan tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (T&K&I) sisällyttämisen osaksi ope-

tusta. Opiskelijoille on annettu mahdollisuus toteuttaa erilaisia aluevaikuttavuutta tukevia projekteja osana opetussuunnitelmaa, Kuntoutumispyräkin palveluina, opinnäytetöiden kautta tai fysioterapian kehittämisen vapaavalmennaisen T&K&I kurssin avulla. Kyseisessä kurssissa alueen ja työelämän tarpeista nousut hanke/projekti on opettajien toimesta linkitetty fysioterapiaan ja asiasta kiinnostuneille opiskelijoille annettiin mahdollisuus osallistua hankkeeseen. Tästä hienona esimerkkinä voidaan mainita AMK:n T&K&I yksikön työhyvinvointihanke, joka sai aikaan merkittäviä elämäntapamuutoksia kyseisen yksikön henkilöstön keskuudessa. Lisäksi hankkeen arvoa nosti se, että mukana toteutuksessa oli neljä opiskelijaa Portugalista ja kaksi Tsekistä, jotka toivat toimintaan kansainvälisen ulottuvuuden.

Opinnäytetöiden osuus opetuskokonaisuudesta on ammattikorkeakoulussa merkittävä. Fysioterapian koulutusohjelmassa kolmen viimeisen valmistuvan vuosikurssin kaikki opinnäytetyöt on linkitetty T&K&I toimintaan. Perimmäinen ajatus siitä, että opinnäytetyön tarkoituksena on lisätä osaamista oman ammatillisen kehittymisen ja työyhteisön kehittämisen näkökulmasta, on mahdollistanut yhä tiiviimmän yhteistyön niin fysioterapia-alan kuin muidenkin yritysten kanssa.

Lisäksi Arja Veijolan ja Sari Arolaakso-Aholan tavan lähestyä opinnäytetyöprosessia ja sen ohjaamista, on mahdollistanut opinnäytetöiden laajemman hyödyntämisen osana T&K&I toimintaa. Koulutuksen historiasta löytyy hienoja esimerkkejä siitä, miten opiskelijat ovat opinnäytetöiden kautta luoneet uusia työpaikkoja omalle alalle (Fysioterapeutin toimenkuva Meri-Lapin Työhönvalmennus-säätiössä, Alatalo 2005) tai tukenet alueen yrityksen toimintaa omalla fysioterapeuttisella osaamisellaan (Aktiivinen Arki, Saara Heikkilä & Minna Lassila & Henna Takala & Hanna-Maari Tumelius 2011).

Piiri, pieni pyörii
(Training Camp 2.)

LÄHTEET

- TIITINEN & JALOSALMI 2009. Työhyvinvointia avoimessa oppimisympäristössä. Teoksessa: HAIKOLA (toim.) Kumppanuuksia ja kuulumisia työelämästä. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Kokkola. s 6–10.
- TYNJÄLÄ P, HEIKKINEN HLT & Huttunen R (2005) Konstrutivistinen oppimiskäsitys oppimisen ohjaamisen perustana. Teoksessa: KALLI P & MALINEN A (toim.) Konstruktivismi ja realismi. Aikuiskasvatuksen 45. vuosikirja. Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura. Dark Oy. Vantaa, s. 20–48.
- WENGER E. 1998. Communities of practice. Learning, Meaning, and Identity. University Press. Cambridge

YHTEISTYÖKUMPPANIN KOKEMUKSIA FYSIOTERAPIAKOULUTUKSEN YHTEISTYÖSTÄ

Kemin Terveyskeskuksen fysioterapiaosasto on pitkään tehnyt yhteistyötä Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun fysioterapiayksikön kanssa. Ammattikorkeakoulujen tavoitteena ja keskeisenä kehittämishaasteena on vahvistaa opetuksen ja työelämän välistä yhteistyötä.

Opiskelijat ovat toteuttaneet työharjoittelujaksojaan terveyskeskuksessa, osallistuneet työelämän kehittämisprojekteihin sekä tehneet opinnäytteitä liittyen fysioterapiaosaston toiminnan kehittämiseen. Lisäksi fysioterapiaosasto on voinut lähettää asiakkaita Kuntoutumispysäkillä fysioterapeuttiopiskelijoiden terapia-asiakkaiksi. Täten alueen asukkaat ovat tulleet tietoiseksi omasta fysioterapian koulutuksesta ja ovat oppineet sitä arvostamaan.

Tiivis yhteistyö oppilaitoksen kanssa on pitänyt työelämän tietoisena opetuksen suunnasta ja fysioterapia-alaan liittyvästä kehityksestä. Työelämästä on tullut opetuksen tieto ajankohtaisesta

fysioterapian tarpeesta, kun taas työelämä on saanut tietoa uusimmasta fysioterapian kehityksestä. Oppilaitos on myös tarjonnut työelämän edustajille mahdollisuuden osallistua opetukseen, seminaareihin ja yhteisiin hankkeisiin.

Kansainvälisyys on ollut ammattikorkeakoululle tärkeää ja keskeistä, joten myös fysioterapia-koulutuksessa on koko ajan ollut kansainvälisiä opiskelijoita. Kansainväliset fysioterapiaopiskelijat ovat tutustuneet Kemin terveyskeskuksen fysioterapiaosaston toimintaan jo vuosien ajan. Tutustumiset ovat olleet joko lyhyitä esittelytilaisuuksia tai pidempiä tutustumisjaksoja. Esimerkkinä voidaan maininta portugalilaisen jo valmiin fysioterapeutin puolen vuoden työjakso osastolla. Yhteistyö kansainvälisten opiskelijoiden ja fysioterapeuttien kanssa on lisännyt työyhteisössä kielitaitoa, yhteistyötaitoja ja kehittänyt sosiaalisia suhteita. Eri maiden käytänteiden vertaaminen

on kehittänyt fysioterapiakäytänteitä sekä eri kulttuurien ymmärrystä.

Yhteistyö fysioterapiaosaston ja ammattikorkeakoulun fysioterapiakoulutuksen kesken on ollut monella tavalla antoisaa ja tärkeää. Opiskelijat ovat voineet kehittää valmiuksiaan työelämään oikeassa työympäristössä. Työntekijät ovat saaneet uusia kokemuksia fysioterapia-alan kehityksestä ja voineet kehittää opetus- ja yhteistyötaito-

jaan. Usein myös luovuus ja uudet ideat ovat syntyneet, kun työelämä ja nuoret opiskelijat ovat kohdanneet.

Yhteistyöstä kiittäen,

PIRJO VIITALA

Fysioterapeutti

Kemin terveystakeskus, fysioterapia

Training Camp ja Kuntoutumispysäkki avoimena oppimisympäristönä

TRAINING CAMP (TC)

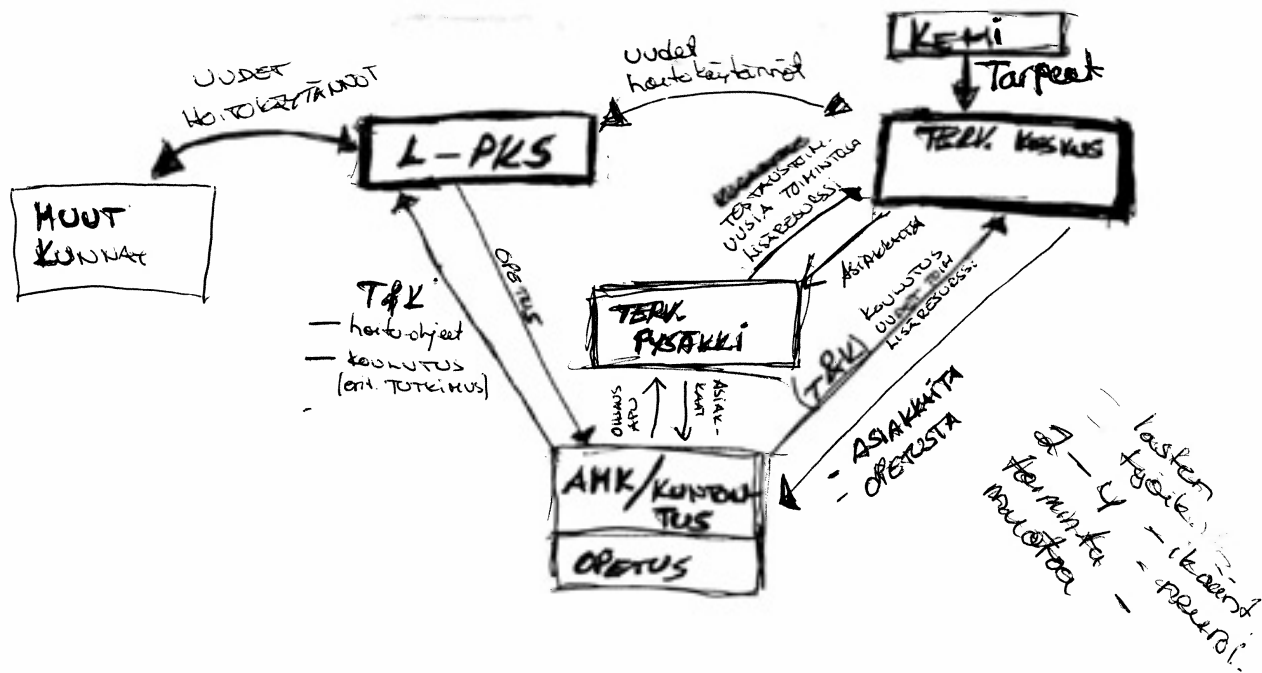
Training Camp ja alueellinen yhteistyö saivat lähtölaukauksensa Pekka Tiitisen ja Matti Ländenin kehittämästä yhteistyönideasta ”MAPE” mallista. Mallin lähtökohtana oli kehittää ja tukea alueellista toimintaa, mutta erityisesti tukea opiskelijoiden käden taitojen osaamista. Mallin pohjalta mietittiin käytännön toteutuksia ja lopullisen Training Camp idean isä oli Matti Länden, joka ehdotti kahden päivän ”priiffaus” jaksoa ennen käytännönharjoitteluun siirtymistä. Jo ensimmäisillä jaksoilla opetus suunniteltiin opiskelijoiden tarpeista lähtien. Kehittämisen myötä TC kehittyi jo kahden viikon mittaiseksi ja yksittäisten käden taitojen opettamisen lisäksi TC sisälsi oikean asiakkaan kanssa toteutetun asiakasprosessin. Kun toteutusmallin muoto löydettiin, käynnistettiin opetusmetodien kehittäminen niin, että ne tukivat sisällöllisen oppimisen lisäksi muun muassa suunnittelu ja tiimityötaitoja. Arja Veijolan mukana tuomat erilaiset tiimityöskentelyyn liittyvät to-

teutustavat tukivat opiskelijoiden oppimista esimerkiksi moniammatillisen tiimin toiminnan näkökulmasta.

Training Camp toteutettiin oppilaitoksessa kahden viikon mittaisena jaksena. Toisin sanoen oppilaitokselle järjestettiin fysioterapian toimintaympäristö, jossa opiskelijat harjoittelivat opettajan ohjauksessa opittuja teoria tietoja ja käytännön taitoja luonnollisissa asiakastilanteissa. Training Campin tavoitteena oli toimia eräänlaisena valmistavana ja valmentavana jaksena ennen varsinaista harjoit-

Avoimet oppimisympäristöt vaativat rohkeutta

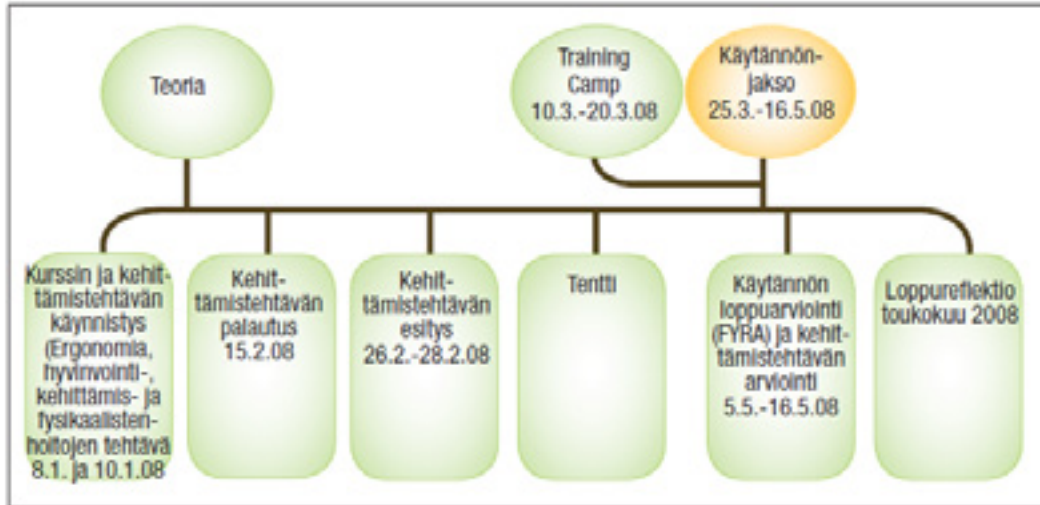
© MAPE - MALLI

Alueellisen yhteistyön malli v. 2003. Versio 1.0.

telua ja se toteutui harjoittelujakson alussa. Training Campin aikana opiskelijat syvensivät tieto- ja taitopohjaansa erilaisilla käytäntöön liittyvillä harjoituksilla ja uudella teoreettisella tiedolla. Lisäksi opiskelijat oppivat kohtaamaan tulevan harjoittelujakson asiakkaita ja tunnistamaan heidän kuntoutumisekään fysioterapiatarpeen ja hankkimaan valmiuksia fysioterapiaprosessin toteutukseen. Ennen varsinaisen Training Camp - jakson alkua opettajat hankkivat koululle kuntoutujia, joiden kuntoutumis- ja fysioterapiatarpeet vastasivat työssäoppimisjaksoa edel-

täneiden teoriaopintojen sisältöä ja tukivat myös työssäoppimista varsinaisella koulun ulkopuolella suoritettavalla jaksolla. Training Camp - jaksolla opiskelijat toimivat pareittain tai pienryhmissä, joissa keskeistä oli yhteinen, jaettu yritys ongelman ratkaisussa. Jaettuun yhteiseen ymmärrykseen opiskelijat pääsivät vain sosiaalisen vuorovaikutuksen ja neuvottelun kautta. Tärkeää toiminnassa oli opiskelijoiden sitoutuminen toimintaan. Opiskelijoiden ammattiin kehitymisprosessia tuettiin reflektiivisillä toiminnoilla asioiden toistamisen ja muistamisen sijaan.

Työikäisten moduulin kulku Kemi-Tornion AMK:n fysioterapian koulutusyksikössä.

Prosessin kuvaus

Yhteistyöllä
päästään
tuloksiin

Training Camp – jaksoilla sovellettiin ongelmalähtöistä oppimista, joka perustuu konstruktivistiseen ajatukseen ja jossa korostetaan aktiivista tiedon luomista eli vastaanottamisen sijasta tietoa konstruoidaan aktiivisesti (Kivinen & Ristelä, 2003). Opiskelijoita ohjattiin erilaisten ongelmaketjujen kautta kohti tiedon hankintaa ja käytännöntaitoja vaativia tilanteita. Ongelman ratkaisuun opiskelijalla on oltava välineitä ja taito (osaaminen) käyttää niitä tiettyyn tarkoitukseen. Työvälineitä ovat muun muassa neuvon pyytäminen, ulkoisen avun hyödyntäminen, neuvottelu, fyysiset tekijät, kieli ja tietämys sekä muut tekijät, jotka ovat olennaisia kohdatessa yhteiskunnan arkiset ja ammatilliset vaatimukset. Opiskelijoiden osaaminen on kokonaisvaltaista, eikä sitä erotella tiedollisiin ja taidollisiin elementteihin erikseen. Tunteet ja orientaatio sisältyvät myös siihen. (Karjalainen 2002, 131, 133; Rychen & Salganik 2000, 11.)

Training Camp – jaksolla ongelmat ratkaistiin oppimateriaalin ja opettajan ohjauk-

sen avulla (Boud & Feletti, 1999.) Training Campin aikana opiskelijoiden ongelmanratkaisutaidot, itsearviointi ja oman oppimisen arviointitaidot sekä valmiudet näyttöön perustuvan (evidence based physiotherapy) työotteeseen hallintaan kehittyivät. Training Camp -jakson aikana opettaja toimi eräänlaisena ”valmentajana” tai ohjaajana, joka omilla kysymyksillään ja keskustelulla ohjasi opiskelijoita tunnistamaan omaa toimintaansa ja siihen vaikuttavia tekijöitä.

Opiskelijat kokivat Training Campin hyvänä briiffauksena ennen harjoittelua, orientoitumisena käytännön jaksoa varten ja ryhmäytymistä tukevana. Kehittämishaasteeksi he nostivat esille muun muassa aikataulun suunnittelun ja toiminnan koordinoinnin.

LÄHTEET

- BOUD, D. & FELETTI, G. 1999. Teoksessa BOUD, D. & FELETTI, G. (toim.) Ongelmalähtöinen oppiminen. Uusi tapa oppia. Hakapaino Oy. Helsinki. 15–16, 31.
- KARJALAINEN, A. 2002. Tentin teoria. Dialogeja 4. Oulun yliopistopaino. Oulu.
- KIVINEN, O. & RISTELÄ, P. 2003. Pragmattisia näkökulmia konstruktivistisiin oppimiskäsityksiin. *Psykologia* 1, 4– 1.
- RYCHEN, D S. & SALGANIK, L H. 2000. Definitoin and selection of key competencies. Ines General Assembly 2000. A. Contribution of the OECD Program Definition and Selection on Competencies. Theoretical and Conceptual Foundations.

TRAINING CAMPIN KÄYNNISTYS OPISKELIJAN SILMIN

Opiskelin fysioterapeutiksi Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa vuosina 2002–2005. Teoriajakson ja käytännön harjoittelun niveltävä jakso Training Camp teki tuloaan opiskeluiden puolelleen tienoilla. Training Camp oli tervetullut lisäopintoihin, vaikka käytännön tekeminen ja harjoittelu oli ollut jo aiemminkin merkittävässä roolissa. Opiskeluiden aikana käytännön harjoittelut olivat aina pieni jännityksen aihe. Oli epävarmuus siitä, onko omaksunut ja oppinut kaikki harjoittelussa tarpeelliset asiat. Koulussa olimme kyllä saaneet hyvää ja laadukasta oppia ja harjoitelleet eri asioita opiskelijoiden kesken, ollen välillä fysioterapeutin ja välillä asiakkaan roolissa. Training Campin myötä pääsimme syventämään oppiamme käytännön taitoja ja soveltamaan teoretietoja entistä paremmin käytännön fysioterapiaan. Training Campin aikana saimme kokemuksia oikeista asiakkaista ja heidän fysioterapiaa vaativista ongelmistaan. Pääsimme opettajien ohjauksessa tutkimaan ja hoitamaan asiakkaita ja saamaan näin varmuutta käytännön tekemiseen.

Alkuvaiheessa Training Campit olivat kestoltaan lyhyitä, muutaman tunnin mittaisia jaksoja. Esimerkiksi ikääntyneiden jakson Training Camp lokakuulta 2004 oli kestoltaan kahdeksan tuntia, jakautuen kolmelle eri päivälle muiden harjoittelua edeltävien opintojen lomaan. Opiskeluidemme viimeinen Training Camp syksyllä 2005 oli kestoltaan viikon mittainen. Nuo lyhyetkin Training Campit olivat kuitenkin oppimisen kannalta merkittäviä. Niiden aikana saimme vastauksia avoimeksi jääneisiin kysymyksiin ja pääsimme

harjoittelemaan ja kokemaan sellaisiakin asioita mihin varsinaisen opetuksen aikana ei törmätty. Opiskeluajankaisista muistiinpanoistani löysin neurologisen jakson Training Campin ohjelman kevätlukukaudelta 2005, joka oli seuraavanlainen:

- Maanantai 7.2. Sähköhoitojen kertaus, sähköön käyttö neurologisessa fysioterapiassa
- Tiistai 8.2. Lapsen kehityksen arviointi, fasilitointi, korvaavat kommunikaatiomenetelmät
- Keskiviikko 9.2. LENE-arviointi, fasilitointi
- Lauantai 12.2. Sherborne

Training Campit olivat oppimisen kannalta tärkeitä jaksoja. Yhdessä tekeminen ja asioiden pohdinta sekä ohjaavilta opettajilta rakentavan palautteen saaminen auttoivat eteenpäin opinnoissa ja helpottivat harjoittelujaksolle lähtemistä. Olen saanut nähdä Training Campit myös ohjaavan opettajan näkökulmasta ja kokenut niiden

tärkeyden siltäkin puolelta. Alkuajoista on tultu pitkä matka päätepisteeseen ja Training Campit muodostuivat tuona aikana merkittäväksi osaksi fysioterapiakoulutusta. Kiitokset Matti Ländenille loistavasta ideasta.

Kiitos,

HEIKKI ALATALO

Fysioterapian opiskelija vuosina 2002–2005

KUNTOUTUMISPYSÄKKI

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveystieteiden koulutusyksikössä on toiminut vuodesta 1996 alkaen terveystieteiden tuottava yksikkö, Terveystieteiden yksikkö, jossa opiskelijat suorittavat käytännön harjoittelujaksojaan. Syksystä 2005 lähtien toiminta muuttui siltä osin, että fysioterapiatoiminta keskitettiin omaan yksikköön. Fysioterapiayksikön nimeksi tuli Kuntoutumispysäkki. Alkuajoista vastasi Matti Länden ja vuodesta 2007 lähtien Ritva Jalosalmi vastasi Kuntoutumispysäkin toiminnasta.

Kuntoutumispysäkki oli fysioterapiaopiskelijoiden avoin oppimisympäristö ja työyhteisö, jossa keskeisimmät oppimisen tavoitteet liittyivät opintosuunnitelman mukaiseen teoriaopetukseen. Tavoitteiden lähtökohtana olivat työelämän tarpeet ja fysioterapian ydinosaaminen. Tavoitteena oli syventää teoriassa opittuja tietoja ja taitoja sekä siirtää niitä käytännön kuntoutumistilanteisiin. Oppimisympäristössä korostui opiskelijan itseohjautuvuus ja vuorovaikutteisuus. Oppiminen tuotti opiskelijalle muutkokokemuksen ja johti opiskelijan kehittymiseen. Toiminnan keskeisenä sisältönä oli fyysisen toimintakyvyn tutkiminen, mittaaminen ja edistäminen erilaisilla kuntouttavilla ja terveyttä edistävillä toimenpiteillä aidoissa tilanteissa. Fysioterapiaopiskelijat harjoittelivat Kuntoutumispysäkillä neljännessä lukukaudesta lähtien ja tavoitteena oli, että jokainen opiskelija toteutti yhden harjoittelujakson Kuntoutumispysäkillä.

Toimijoina Kuntoutumispysäkillä olivat käytännönharjoittelujaksolla olevat fysioterapiaopiskelijat sekä fysioterapian koulutusohjelmasta nimetty ohjaava opettaja, joka vastasi Kuntoutumispysäkin opiskelijoiden ohjauksesta, käytännönjakson suunnittelusta ja toteutuksesta. Kuntoutumispysäkki oli avoimena fysioterapiaopiskelijoiden käytännönharjoittelujaksojen ajan, keskimäärin kahdeksan – kymmenen viikkoa lukukaudessa. Toiminta edellytti yhteistyötä eri toimijatahojen kanssa. Yhteistyön rakentaminen, ylläpitäminen ja edelleen kehittäminen oli tärkeää. Yhteistyötahoina olivat muun muassa Kemin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden palvelut, alueella toimivat järjestöt ja urheiluseurat, Kemin kaupun-

Tiedon ja taidon yhteensovittamista ja oppimisen iloa

gin liikuntatoimi, Kemin Lukio ja peruskoulut, Ammattiopisto Luovi, alueella toimivat yksityiset palvelutalot sekä Länsi-Pohjan keskussairaala.

Yhteistyön avulla saatiin eri harjoittelujaksoille tarvittavat fysioterapia-asiakkaat, ryhmätoimintoihin tarvittavat ryhmät ja asiakkaita kertaluonteisiin ohjaus- ja neuvontatilanteisiin. Fysioterapiaopiskelijoille järjestettiin harjoittelujakson ajalle ammatillisen kehittymisen edellyttämä määrä henkilökohtaisia yksilöasiakkaita ja erilaisia ryhmiä. Toiminta perustui ohjattuun harjoitteluun, jossa ohjaavalla opettajalla ja opiskelijoilla oli selkeät roolit. Ohjaava opettaja oli työssäoppimisen, työssäoppimisprosessin ja arvioinnin asiantuntija. Lisäksi hän oli oman alansa ammattiosaamisen asiantuntija. Opiskelija oli vastuussa omasta oppimisestaan koko opintojensa ajan.

Harjoittelun ohjaus oli yhtenä kehittämiskohteena muun kehittämisen ohessa. Tutkimusten ja kokemusten pohjalta ohjausta kehitettiin niin, että sen painotus oli koulutuksen alussa suurempi. Opiskelijoiden asiantuntijuuden kasvettua ohjauksen määrä väheni. Jaksojen kohdalla opettajat kävivät alussa lyhyen käynnin harjoittelupaikassa, jolloin tavoitteet vielä tarkennettiin. Harjoittelun loppuun sijoittui arviointikäynti, jonka aikana opiskelijalla oli eräänlainen näyttökoe FYRA (fysioterapiatilanteen reflketiivinen arviointi), jossa ”arvioitiin” yhden asiakkaan hoitotilanne suhteessa kyseisen asiakkaan fysioterapiaprosessiin. Koska käytännönharjoittelujaksoilla opiskelijat sijoituivat eri puolille Suomea, oh-

jaaminen etäälle muodostui haasteelliseksi. Kokeilimme myös käy-tännönharjoittelujaksojen ohjaamisessa työikäisten kuntoutuksen ja fysioterapian harjoittelujaksolla e-Taitavaa, työssäoppimisen mobiilityökalua, jonka avulla opiskelija, opettaja ja työpaikan ohjaaja pitivät yhteyttä viikoittain Internetin välityksellä, nopeasti ja helposti. Kokeilu oli osa laajempaa hanketta, jonka tarkoituksena oli kuvata opiskelijoiden, opettajien ja käytännönohjaajien kokemuksia e - Taitavan käytöstä ja tukea opiskelijoiden työssäoppimista. Kokeilussa oli mukana kaksi fysioterapiaopettajaa Sari Aro-laakso-Ahola ja Ritva Jalosalmi. Fysioterapian työelämävastaava Pekka Tiitinen oli yhteys-henkilönä projektissa. Kokeilun tuloksena opettajat raportoivat, että kokonaisraporteista oli helppo seurata opiskelijoiden harjoittelun etenemistä ja tavoitteiden asettamista. Työväline oli erityisen käyttökelpoinen niissä paikoissa, joissa opettaja ei pystynyt pitkän välimatkan vuoksi käymään, mutta tuki myös Kuntoutumis pysäkillä olleiden opiskelijoiden oppimista ja helpotti pysäkin ohjaavan opettajan työskentelyä. Mikäli ongelmia ilmeni, opettaja pystyi nopeasti reagoimaan niihin ja ottamaan tarvittaessa yhteyttä opiskelijaan ja ohjaajaan. Opettajat kokivat e - Taitavan hyödyllisenä ja hyvänä työssäoppimisen ohjauksen välineenä. Opiskelijat kokivat, että e - Taitavaan joutui pohtimaan tarkemmin omaa oppimistaan ja tekemistään jakson aikana sekä miettimään ja kertaamaan omia kokemuksia ja ajatuksia harjoittelun ajalta - vahvuuksia, heikkouksia ja kehittämiskohteita.

Työssäoppimisen ohjauksen kohteena olivat muun muassa opiskelijan tavoitteet, motiivointi, työssäoppimisen suunnittelu, opiskelijan kokemukset ja reflektio, ammatillinen kasvu ja urasuunnitelma. Ohjauksen muotoina olivat tilanneohjaus, fysioterapiatilanteen reflektiivinen arviointi ja ohjauskeskustelut. Oppiminen vaati yhteisöön ja sen toimintaan osallistumisen tasavertaisena jäsenenä niin, että opiskelija kehittyi myös yhteisön jäsenenä ja yhteisen tiedon rakentajana. Samalla hän oppi yhteisön vuorovaikutus- ja toimintakäytäntöjä sekä normeja. Yhteisön jäseneksi kasvamisen prosessi mahdollisti myös opiskelijan identiteetin kehittymisen ja opintojen tietojen yhdistämisen kontekstiin. Yhteisön jäseneksi kasvua tuki myös oppimistehtävänä käytetyt kehittämistehtävät. Koulutuksen alussa opiskelijan vastuu toiminnasta oli vähäisempää ja se kehittyi jakson ja koulutuksen edetessä. Taidon kehittyessä opiskelija siirtyi kohti täyttä osallistumista. Viimeisellä harjoittelujaksolla opiskelija oli vahvasti integroitunut omaan asiantuntijakulttuuriin.

Arviointi oli olennainen osa työssäoppimisprosessia. Arvioinnin kohteena oli oppimisprosessi, muutos ja lopputulos. Arvioinnin keskeisenä tavoitteena oli opiskelijan oppimisprosessin ohjaaminen ja tukeminen. Arviointi tapahtui todellisissa ja luonnollisissa tilanteissa opiskelijan ja ohjaavan opettajan yhteistyönä. Arvioinnissa kiinnitettiin huomiota siihen, että opiskelijaa ohjattiin käyttämään teoreettista tietoa käytännön fysioterapiatilanteissa. Keskeistä arvioinnissa oli opis-

Asiakaslähtöisyys toiminnan keskiössä

kelijan itsearviointi, johon opiskelijoita ohjattiin ja tuettiin kaikilla jaksoilla. Opiskelijoiden arvioinnille asetettiin harjoiteltavan fysioterapiateeman mukaiset kriteerit, joiden tuli olla linjassa fysioterapian ydinosaamisalueiden kanssa. Kriteereistä ilmeni tulevan toiminnan edellyttämät valmiudet ja oppimisprosessin asettamat kehitystarpeet. Arviointia ohjasi harjoittelujaksolle asetetut oppimistavoitteet. Opiskelijan itse asettamat tavoitteet ja kehitystarpeet kohdensi arvioinnin yksittäisen opiskelijan oppimisprosessin ja fysioterapian asiantuntijaksi kasvun prosessin kannalta keskeisiin tekijöihin. Oppimisprosessia arvioitiin arviointikriteereihin perustuvan havainnoinnin ja erilaisten oppimistehtävien avulla.

Opiskelijat kokivat muun muassa, että Kuntoutumisnäkökulmalla sai hyvät valmiudet itsenäiseen työskentelyyn ja vastuun ottamiseen. Oppimisympäristönä Kuntoutumisnäkökulmalla koettiin kannustavaksi ja monipuoliseksi. He kokivat myös, että oppimistavoitteet saavutettiin hyvin ja työskentelyilmapiiri oli

Tiimityötä
parhaimmillaan
suunnittele,
toteuta ja arvioi.

myönteinen. Kehittämishaasteiksi opiskelijat nostivat muun muassa henkilökohtaisen ohjauksen lisäämisen.

Kuluneiden vuosien aikana toimintaa kehitettiin aktiivisesti. Fysioterapiaopettajat ja opiskelijat sitoutuivat vahvasti toiminnan kehittämiseen. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa vakiintui ja yhteistyöverkosto laajeni. Kansainvälinen yhteistyö laajeni ja vilkastui. Kuntoutumisypysäkki oli vahva alueellinen vaikuttaja, jossa asiakaskäyntejä oli keskimäärin 1600 käyntiä/lukuvuosi.

LOPUKSI

Kuntoutumisypysäkin tulevaisuus aluevaikuttajana ja avoimena oppimisympäristönä on koulutuksen loputtua epävarmalla pohjalla, joskin oman perintönsä se tulee Kemi-Tornion alueelle jättämään. Kuntoutumisypysäkillä kehitettyjen oppimismetodien ja yhteistyöpohjalta ollaan suunnittelemassa Meri-Lapin alueelle laajempi muotoista avointa oppimisympäristöä eli Meri-Lapin Hyvinvointikeskusta. Hyvinvointikeskukseen liittyvä kehittäminen on käynnistynyt jo 2005 Matti Ländenin ja Pekka Tiitisen ajatusten pohjalta ja on johtanut jo hankehakemuksen muotoon. Hyvinvointikeskus yhdistäisi paikalliset hyvinvointipalveluja järjestävät toimijat tiiviimmin osaksi ammattikorkeakoulun koulutusta, T&K&I toimintaa sekä palvelujen tuottamista. Vastaavanlaista ideaa ollaan siirtämässä myös Rovaniemelle Ounasvaaran Hyvinvointikeskukseksi ja yhdessä nämä kaksi aluevaikuttajaa muodostavat koko Lappia ja sen kehittymistä palvelevan yhteistyöverkoston.

Kansainvälisyys opiskelijoiden ammatillisen kasvun tukena

Korkeakoulu toimintaan on aina liittynyt kansainvälisyys. Viimeiset kaksi vuosikymmentä ovat silti olleet koko suomalaisen korkeakouluverkoston näkökulmasta kansainvälisen toiminnan monipuolistumisen aikaa. Vaikka toimialallamme oli vuosia tehty merkittävää kansainvälistä yhteistyötä, oli fysioterapian koulutusohjelman kansainvälisyys vielä alkutaipaleella. Fysioterapian koulutusohjelmassa kansainvälisyys otettiin yhdeksi kehittämiskohteeksi 2002–2003 lukukaudella, jolloin fysioterapian koulutusohjelman opettaja liittyi yksikköme KV-työryhmään.

Syksyn 2002 aikana kartoitettiin fysioterapian mahdollisuuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja jo keväällä 2003 aloitimme ensimmäisellä yhteistyökäynnillä Norjaan ja Tromssaan. Tavoitteena oli tutustua paikalliseen kouluun ja heidän käyttämäänsä PBL-opetusmenetelmään. Aloittelevina ja kustannustehokkaina ihmisinä ajoimme koulun autolla läpi Pohjois-Ruotsin takakontissa ”jerrykannullinen” polttoainetta ja majoitumme paikalliseen motelliin, josta teimme aamuisin

eväät vierailukäynneille. Vaatimattomista puitteista huolimatta tai niiden ansiosta matka oli anniltaan huikea ja antoi uusia tuulia niin koulutuksen kuin kansainvälisen yhteistyön kehittämiseksi. Eräällä lailla ympyrä on sulkeutumassa kun viimeisen opiskelijaryhmän valmistuva opiskelija on lähdössä valmistumisen jälkeen Norjaan töihin eli sinne mistä meidän kansainvälisyys käynnistyi.

Avoin oppimisympäristö Kyproksella (paikallinen sairaala)

KANSAINVÄLISYYS FYSIOTERAPIAN KOULUTUSOHJELMASSA

Kansainvälisyyttä kehitettiin systemaattisesti koko 2003–2011 niin, että painopistealueet olivat liikkuvuuden kehittämisessä, opetusmenetelmien kehittämisessä kansainvälisestä näkökulmasta ja kotikansainvälisyydessä. Kansainvälisten yhteistyö yritysten ja korkeakoulujen määrä kasvoi huimasti muutamassa vuodessa. Yhteistyöverkostossa oli myös suomalaisia matkanjärjestäjiä, jotka tarjosivat opiskelijoiden asiantuntijuutta myös omalle asiakaskunnalleen sekä erilaisia ulkomailla toimivia Suomi-seuroja erilaisine asiakaskuntineen. Vierailukäyntejä tehtiin muun muassa Islantiin, Espanjaan, Tsekkeihin, Portugaliin ja jopa Australiaan asti. Yksi kokonainen opiskelijaryhmäkin kävi Kyproksella tutustu-

Väsynyt, mutta onnellinen

massa maahan ja paikalliseen fysioterapia-kulttuuriin. Opetussuunnitelman rakenteita ja harjoittelujen pituuksia kehittämällä luotiin edellytyksiä ulkomaanvaihtoihin. Kaikki ulkomailla suoritettut opinnot hyväksyttiin täysimääräisesti osaksi tutkintoa joko suoraan tai HOPS:n avulla. Myös opettajien asenne KV-vaihtojen mahdollistajina oli yksi merkittävä syy niiden lisääntymiseen. Lisäksi mielenkiintoisten harjoittelupaikkojen ja toimivien yhteistyökumppanuuksien rakentamiseen käytettiin huomattavasti voimavaroja, joka näkyi vaihtojen kasvuna. Opiskelijoita oli harjoittelemassa muun muassa Espanjassa (Teneriffa, Cran Canaria, Torrevieja), Australiassa (Brisbane), Kreikassa (Ateena), Norjassa (Tromssa), Kyproksella (Agia Napa), Portugalissa (Castelo Branco). Lisääntynyt yhteistyö näkyi myös opettajien lisääntyvänä liikkuvuutena ja vierailevina KV-opettajina.

Liikkuvuus lisääntyi molempiin suuntiin ja omat opiskelijamme innostuivat kansainvälisistä harjoitteleista. Aktiivisten ryhmien kohdalla jopa 35 % opiskelijaryhmästä suoritti vähintään yhden ulkomaanharjoittelujakson. Esimerkiksi lukukaudella 2007–2008 12 opiskelijaa lähti ulkomaille harjoittelujaksolle (Taulukko1). Myös KV-opiskelijoiden harjoittelut lisääntyivät yhteistyön tiivistymisen myötä ja saapuvia opiskelijoita oli vuositason 3-12. KV-opiskelijat sijoittuivat hyvin käytännönkentille, mutta erityisen tärkeässä roolissa oli Kuntoutumisopsäkki, joka noteerattiin niin portugalilaisen kuin tsekkiläisen yhteistyökumppanin näkökulmasta erinomaiseksi

paikaksi oppia. KV-opiskelijoiden harjoittelut Kuntoutumisypysäkillä tuottivat lisäarvoa niin yhteistyökumppaneille kuin oman oppilaitoksemme opiskelijoille. Yhteistyö opiskelijoiden välillä, yhteiset asiakkaat ja asiakastilanteet tukivat kotikansainvälisyyttä. Lisäksi erilaisten fysioterapiakulttuurien yhdistäminen antoi molemmille osapuolille mahdollisuuden tarkastella reflektiivisesti omaa osaamistaan kansainvälisestä näkökulmasta sekä oppia erilaisia terapiakäytäntöjä. KV-opiskelijat tuottivat yhteistyökumppaneille useita erilaisia palveluja. Esimerkiksi työhyvinvointi- ja fysioterapiapalveluja niin oman oppilaitoksen väelle kuin muulle ammattikorkeakoulun henkilöstölle, yksilöterapiaa erilaisille yhteisöille jne. Toimivasta yhteistyöstä oli juttu muun muassa sydänliiton julkaisussa, jossa kerrottiin kuinka Portugalilaiset tytöt olivat mukana paikallisen sydänyhdistyksen toiminnassa tuomalla omaa ammattitaitoa yhdistyksen toimintaan.

Kuten aikaisemmin mainittiin, KV-opiskelijat toivat kotikansainvälisyyttä Kuntoutumisypysäkin toimintaan, mutta myös varsinaiseen opetukseen. Opiskelijoiden osallistuessa opetukseen käytettiin opetuskielenä englantia ja myös omia opiskelijoita tulkkeina. Lisäksi KV-opiskelijat toivat esille omia esimerkkejä oman maan käytännöistä ja terapia-tavoista. Kuntoutumisypysäkin toiminnassa kansainvälisyys näkyi maahanmuuttaja asiakkaina sekä vieraskielisten koulutusohjelmien opiskelijoiden mukana olona. Kotikansainvälisyys huomioitiin myös lisäämällä

runsaasti ulkomaankielistä kirjallisuutta osaksi opetusta ja tukemalla opiskelijoita käyttämään tehtävissään ulkomaankielisiä artikkeleita. Lisäksi jo vaihdossa olleiden esitykset kokemuksista ulkomailla ja heidän luomat esittelymateriaalit antoivat muille opiskelijoille näkemyksiä ja toimivat samalla hyvänä markkinointivälineellä vaihtoon aikoville.

Taulukko 1. Opiskelijoiden KV-vaihdot fysioterapiassa 2006–2011

Syksy 2006		Kevät 2007		Yht.
Lähtevät	11	Lähtevät	–	11
Saapuvat	–	Saapuvat	1	1

Syksy 2007		Kevät 2008		
Lähtevät	8	Lähtevät	4	12
Saapuvat	–	Saapuvat	2	2

Syksy 2008		Kevät 2009		
Lähtevät	8	Lähtevät	–	8
Saapuvat	1	Saapuvat	6	7

Syksy 2009		Syksy 2010		
Lähtevät	5	Lähtevät	3	8
Saapuvat	2	Saapuvat	9	11

Kevät 2010		Kevät 2011		
Lähtevät	3	Lähtevät	2	5
Saapuvat	2	Saapuvat	3	5

Uusia
kulttuureja
oppimassa
(ambulanssin
kyydissä
Kyproksella)

Niin opiskelijoiden kuin opettajien kokemusten pohjalta koulutukseen lisättiin kansainvälisiä tuliaisia niin sisällöllisesti kuin opetusmetodisesti. Muutosten avulla pyrittiin vastaamaan kansainvälisiin haasteisiin ja palautteet opiskelijoiden harjoittelusta sekä opiskelijoiden että harjoittelun ohjaajien silmin tukivat näkemystämme opetuksen kansainvälisyyden parantumisesta. Harjoittelun lisäksi teimme oppinäytetyö yhteistyötä harjoittelu-

paikkojen kanssa. Yhtenä onnistuneena esimerkkinä oli suomalaisen kuntosalilaittevalmistajan ja Australiassa sijaitseen Suomikodin sekä ammattikorkeakoulun yhteistyö, jossa harjoittelussa olleiden opiskelijoiden toimesta kehitettiin ja pilotoitiin ikääntyvien kuntosaliharjoitteluun liittyvä toimintamalli. Mallin avulla myytiin suomalaista osaamista ja laitteita Australiaan. (Kati Rantakokko, Anniina Rapo, Janica Seppänen & Slunga Annika 2008)

LOPUKSI

Kokonaisuutena kansainvälisyys oli merkittävässä roolissa fysioterapiakoulutuksen kehittymisessä ja kehittämisessä. Kansainväliset vierailut ja niiden kautta löydetyt opetusmenetelmät antoivat koko koulutukseen uusia tuulia ja vastaavasti niin omat opiskelijat kuin KV-opiskelijat toivat tuliaisina fysioterapian sisältöön uusia terapiakäytäntöjä ja näkemyksiä. Oli myös hienoa todeta, että koulutus kesti kansainvälisen vertailun ja myös meidän toteutuksessa oli ainutkertaisia rakenteellisia ja sisällöllisiä ulottuvuuksia. Yhteisten oppikurssien ja tiiviimmän yhteistyön rakentaminen esimerkiksi hankkeiden kautta olisi ollut seuraava askel, mistä oli jo kansainvälisten kumppaneiden kanssa käyty alustavat keskustelut.

Kannustava ja innovatiivinen tiimi

Fysioterapian koulutusohjelma on opiskelijoi-
neen ja opettajineen ollut hyvin tiivis ja toisi-
aan tukeva yhteisö. Ajatus siitä, että opetta-
jien tärkein tehtävä on tukea ja ohjata fysio-
rapeuttio opiskelijoiden oppimista on ohjannut
päivittäistä arjen toimintaa. Erityisen merkittä-
vää toiminnassa on ollut opiskelijoiden ja
opettajien tasavertaisuus jokapäiväisessä toi-
minnassa ja se, että opettajien tehtävänä on
toimia eräänlaisina valmentajina ja oppimi-
sen mahdollistajina. Opettajien ”toimisto” oli
aina avoin opiskelijoiden kysymyksille koski-
vat ne sitten henkilökohtaista elämäntilan-
netta tai opiskelua. Tutorointia on systemaati-
sesti kehitetty ja siihen on laitettu voima-
varoja. Seppo Kilpiäisen kehittämä termi
”käytävä tutorointi” on näytellyt merkittävää
osaa opiskelijoiden oppimisen tukemisessa.
Koulutuksessa on huomioitu yksilö ja sen li-
säksi vuosikurssien sisäiseen, niiden väliseen
ja koko fysioterapian koulutusohjelman yhteis-
henkeen ja ryhmäytymiseen on kiinnitetty
erityisesti huomiota. Ongelmat on ratkottu

yhdessä ja hankalatkin asiat on uskallettu
kohdata. Hyvä yhdessä tekemisen meininki
on tukenut oppimista niin opiskelijoiden kuin
opettajien näkökulmasta. Tästä kruununjal-
okivenä yhteiset retket kotimaassa ja ulkomailla,
perinteiset uusien ryhmien tervetulijaisjuhlat
ja tänä syksynä 2011 viimeistä kertaa järjestet-
tävät valmistuvien ryhmien potkijaiset

Fysioterapian koulutusohjelma on ollut
merkityksellinen osa Kemi-Tornion AMK:n
ja alueen toimintaa. Siinä toimineet opettajat
ovat olleet luomassa alueellemme monia uusia
yhteistyömalleja, joilla on tuettu alueen asuk-
kaiden hyvinvointia ja heidän arkeaan. Opet-
tajien välinen yhteistyö ja toisten osaamisen
tunnistaminen ja tunnustaminen on luonut
mahdollisuudet innovatiiviseen ja innosta-
vaan työympäristöön. Arjen palkitsevuus ja
hyvät fiilikset ovat joskus saaneet työn ja va-
paa-ajan välisen rajan häilyväksi. Kiitos kai-
kille kehittämistyössä mukana olleille henki-
löille ja mahdollistajille, jotka ovat olleet luo-
massa tätä alueellista menestystarinaa!

Kirjoittajat

LEENA LEVÄSVIRTA,
toimialajohtaja

PEKKA TIITINEN, TtM,
fysioterapeutti
Kemi-Tornion
ammattikorkeakoulun
fysioterapian opettaja
2000–2011

ANJA TUOVILA, TtM,
fysioterapeutti,
Kemi-Tornion
ammattikorkeakoulun
fysioterapian lehtori ja
yliopettaja vuosina
1996–2002)

RITVA JALOSALMI,
fysioterapeutti
(ylempi AMK)
Kemi-Tornion
ammattikorkeakoulun
fysioterapian opettaja
2007–

ARJA VEIJOLA, TtT,
fysioterapeutti
Kemi-Tornion
ammattikorkeakoulun
fysioterapian lehtori ja
yliopettaja vuosina
1998–2007

Henkilökunta

Päätoimisia fysioterapian lehtoreita/opettajia historian varrelta

Eila Heikkinen	16.2.1987–jatkuen edelleen
Tuija Alatalo	lukuvuonna 1987–1988
Mirja Tuominen	1.8.1987–13.1.1988
Jarmo Perttunen	1.1.–30.6.1988
Eila Viitala-Pasma	1.8.1989–31.7.1997
Arja Korrensalo	lukuvuonna 1990–1991
Anja Tuovila	1.8.1990–31.7.1993 sekä 1.8.1998 – edelleen amk:n palveluksessa
Paula Heusala	1.8.1990–31.12.1996
Marja Koskinen	1.8.1992–31.1.1998
Pirjo Viitala	1.7.1995–31.12.1995
Leena Prokkonen	1.8.1995–31.7.1997
Matti Tossavainen	1.9.1996–31.7.1997
Anne Kokko	1.1.–30.6.1997
Visa Pahtaja	1.1.–30.6.1997
Arja Veijola	1.8.1999–31.7.2008
Pekka Tiitinen	1.8.2002–jatkuen edelleen
Matti Länden	16.12.2002–31.12.2006
Tuula Ahokumpu	1.8.2004–jatkuen edelleen
Jaana Virtanen	1.8.2007–31.7.2010
Sari Arolaakso-Ahola	1.8.2007–jatkuen edelleen
Ritva Jalosalmi	1.1.2007–jatkuen edelleen
Heikki Alatalo	4.8.2008–31.7.2011

FYSIOTERAPIAKOULUTUS Fysioterapiakoulutus alkuvaiheeseen kesti Kemissä yhteensä 24 vuotta. Fysioterapiakoulutus vahvistui toiminnan myötä ja kehittyi Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun vetovoimaisimmaksi koulutukseksi ennen lopettamis päätöstä. Fysioterapiakoulutus Kemi-Tornion ammattikorkeakoulussa on ollut erinomainen esimerkki uraauurtavasta alan kehittämistyöstä. Koulutuksessa opetuksen sisältöä ja pedagogiikkaa on kehitetty monin eri tavoin. Kehittämistyö on näkynyt niin tuloksellisuussmittarilla mitattuna kuin opiskelijoiden kohonneena osaamisen tasona heidän valmistuessaan. Fysioterapiakoulutuksen lakkauttaminen on merkinnyt neljän vuoden surutyötä, joka on huipentunut tähän fysioterapiakoulutuksen kunniakkaiseen historian taltioimiseen. Halusimme koota yksiin kansiin hyvät käytänteet ja näin varmistaa kehittämistyön tulosten säilymisen. Toivomme, että teoksessa esille tulevat erilaiset koulutuksen toteuttamismallit ovat tukemassa myös muiden aiheesta kiinnostuneiden opettajien kehittämistyötä ja näytettyvät tulevaisuudessa opetustyön arjessa.